

DRAUGAS

PERIODICALS
February 29,

Vol. LXXXVIII

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

ANTRADIENIS - TUESDAY, VASARIO - FEBRUARY 29, 2000

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02/29/00

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • DRAUGAS@EARTHLINK.NET

Nr. 42

Kaina 50 c.

Euroatlantinių Lietuvos siekių pristatymui reikia daugiau dėmesio

Vilnius, vasario 28 d. (BNS) — Prezidentas Valdas Adamkus ragina daugiau dėmesio skirti Lietuvos įvaizdžio formavimui bei paskirti pareigūną, atsakingą už NATO reikalus.

Pirmadienį vykusiam susitikime su Seimo Užsienio reikalų komiteto (URK) nariais prezidentas atkreipė dėmesį į svarbiausius jo nuomone, užsienio politikos reikalus.

Prezidento atstovė spaudai Violeta Gaizauskaitė sakė žurnalistams, kad valstybės vadovas priminė sausį išsakytą siūlymą paskirti pareigūną, vadovausiantį Lietuvos stotijai ir NATO.

URK pirmininko Audroniaus Azubalis „misteriu NATO“ pavadintą diplomata greičiausiai skirtą vyriausybei. Ateityje jis galėtų tapti pagrindiniu Lietuvos derybų su sąjunga atstovu.

V. Adamkus ir parlamentariai sutarė, jog būtina daugiau dėmesio skirti informacijos apie Lietuvą pateikimui, paskiriant už šią veiklą atsakingą instituciją.

A. Azubalis teigė, kad dar nėra nuspręsta, kam pavesti rūpintis Lietuvos įvaizdžio gerinimu pasaulyje. Jo nuomone, šią instituciją galėtų paskirti prezidento vadovaujama Užsienio politikos koordinavimo taryba. „Dar nuo prezidento Algirdo Brazausko laikų įvaizdžio klausimas tęsiasi, te-

siasi, tęsiasi“, sakė A. Azubalis. Jis priminė, kad dar A. Brazausko kadencijos metu buvo sukurta įvaizdžio koordinacinė taryba, tačiau jos darbas nebuvo naudingas, nes taryba neturėjo tikrą galią.

V. Adamkus atkreipė Seimo komiteto narių dėmesį į prastą visuomenės informavimą apie stojimą į ES ir NATO reikalus. Pasak V. Gaizauskaitės, pateikiama informacija yra sunkiai suprantama ir todėl būtina daugiau dėmesio skirti kasdieniam visuomenės informavimui. Jos teigimu, prezidentas siūle apie busimos narystės ES naudą daugiau kalbėti ir per Seimo bei savivaldybių rinkimų kampanijas.

A. Azubalis pripažino, kad didelė dalis atsakomybės dėl neigiamo visuomenės požiūrio į Lietuvos eurointegraciją tenka ir politikams, kalbantiems Briuselio biurokratų kalba.

Prezidentas taip pat išreiškė susirūpinimą dėl sudėtingo Lietuvos atstovybių užsienio valstybėse finansavimo bei Lietuvos įsiskolinimų už narystę tarptautinėse organizacijose. Pvz., dabar Lietuva Jungtinėms Tautoms skolinga daugiau nei 2 mln. litų.

„Jei užsienio politika ir integracija į ES ir NATO yra vienas prioritetas, negali būti taip, jog ambasadų darbas būtų paralyžuotas dėl finansų stokos“, sakė V. Gaizauskaitė.

Lietuvoje prasidėjo šio Seimo 80-mečiui skirti renginiai

Nuotr.: Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Arvydas Vidiūnas atidengia Aleksandro Stulginskio atminimo lentą. Gedimino Žilinsko (Elta) nuotr.

Kaltinėnai, vasario 26 d. (Elta) — Šilalės rajono Kaltinėnų miestelio gyventojai ir svečiai šį šeštadienį paminėjo Steigiamojo Seimo pirmininko, prezidento Aleksandro Stulginskio gimimo 115-ąsias metines.

A. Stulginskis gimė 1985 m. vasario 26 d. Kaltinėnų valsčiuje, Kutalių kaime. Kaltinėnų liaudies mokykloje jis pradėjo mokslus. Įamžinant šio iškilusio valstybės veikėjo atminimą, prieš kurį laiką Kaltinėnų vidurinei mokyklai suteiktas Aleksandro Stulginskio vardas.

Šį šeštadienį prie Kaltinėnų seniūnijos pastato atidengta ir pašventinta Aleksandro Stulginskio atminimo lenta. Iškilmes dalyvavo Lietuvos Seimo pirmininko pirmasis pavaduotojas Arvydas Vidiūnas, Tauragės apskrities viršininkas Stasys Auzbikas, Seimo kancleris Jurgis Razma.

Pažventinus atminimo lentą, Kaltinėnų šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje klebonas Petras Linkevičius aukėjo šv.

Mišias už A. Stulginskį, parapijos saleje įvyko jo gimimo sukakties minėjimas ir koncertas.

A. Stulginskio pagerbimo iškilmės Kaltinėnuose surengtos pagal Steigiamojo Seimo pirmojo posėdžio ir Gegužės 15-osios deklaracijos 80-ųjų sukakties metinių minėjimo komisijos sudarytą programą.

Steigiamasis Seimas 1920 m. buvo išrinktas tiesioginiuose rinkimuose visų Lietuvos gyventojų. Pirmajame jo posėdyje 1920 m. gegužės 15 d. buvo priimta Nepriklausomybės deklaracija. A. Stulginskio vadovaujamas Steigiamasis Seimas (1920-1922) parengė ir patvirtino pirmąją nuolatinę Konstituciją — pagrindinį valstybės įstatymą. Iš viso buvo priimta daugiau kaip 150 įstatymų. Steigiamasis Seimas padėjo pamatus žemės reformai, pasiekė Lietuvos valstybės pripažinimo tarptautiniu mastu.

Steigiamojo Seimo pirmojo posėdžio ir Gegužės 15-osios deklaracijos 80-ųjų sukakties

Nuotr.: Vyriausybės naujovėmis nepatenkinti privati vežėjai prie Seimo rūmų Vilniuje surengė protesto renginį. Kestutis Vanašas (Elta) nuotr.

Privatūs keleivių vežėjai protestavo prie Seimo

Vilnius, vasario 28 d. (BNS) — Protestuodami prieš vyriausybės numatytą kasos aparatų įvedimą, privatių autobusų, mikroautobusų ir taksi įmonių vežėjai pirmadienį Nepriklausomybės aikštėje šalia Seimo surengė mitingą.

Iš įvairių Lietuvos miestų į sostinę atvyko apie 1,000 vairuotojų. Kelis šimtus savo automobilių jie daugiausia buvo išrikiavę palei Neries krantinę nuo Žvėryno tilto iki Žaliojo.

Smulkiųjų verslininkų ir prekybininkų asociacijos pirmininkas Eduardas Šablinskas žurnalistams sakė, jog privati vežėjai nėra krautinių priemonių šalininkai, tačiau jei vyriausybė pradėsiantis antrašį savo darbo šimtadienį, ne atkreips dėmesio į šiuos veiksmus, „vežėjai bus priversti pradėti ilgalaikius streikus“.

Pirmadienį nedirbo visi Klaipėdos privatių mikroautobusų vairuotojai.

Iš įvairių miestų į mitingą Vilniuje suvažiuavę privati vežėjai priėmė nutarimą, ku-

riame reikalauja panaikinti vyriausybės nutarimą „Dėl kasos aparatų naudojimo ir diegimo“. Taip pat reikalaujama skubiai sudaryti darbo grupę prie vyriausybės, kuri turėtų suderinti vyriausybės ir vežėjų siekius.

Be kita ko, įvesdama kasos aparatus, vyriausybė siekia apsaugoti nuo nesąžiningų vežėjų, slepiantių pajamas.

Kasos aparatams vežėjai galėjo taupyti trejus metus

Kasos aparatų įrengimo keleivinio transporto įmonėse data yra galutinė ir jokiais, ypač ultimatyviais, reikalavimais jos pakeisti nepavyks, pareiškė premjero atstovas spaudai.

Vyriausybės nuomone, nėra tikslinga toliau testuoti lengvą keleivinio transporto įmones, dar metams atidedant kasos aparatų įrengimą, kaip to reikalauja smulkieji vežėjai.

Pasak premjero atstovo

Konservatorė išvelgia pavojus Lietuvos kelyje į NATO

Vilnius, vasario 28 d. (BNS) — Viena konservatorių vadovų, Seimo pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė teigia nerimaujanti, kad per Seimo rinkimų kampaniją gali būti bandoma „pakeisti integracijos ir transatlantines struktūras kryptį“.

Tai ji pareiškė spaudos konferencijoje pirmadienį. R. Juknevičienė vadovauja Seimo NATO reikalų komisijai.

Kalbėdama apie Lietuvos siekį tapti Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos nare, R. Juknevičienė pabrėžė, kad šiemet JAV ir Rusijoje įvyks prezidento rinkimai.

Pasak R. Juknevičienės, ji teigiamai vertina tai, kad dėl JAV Respublikos partijos vietos rinkimuose besivaržantis Arizonos valstijos senatorius John McCain ir Texas gubernatorius George W. Bush pasiryžę remti NATO plėtrą.

R. Juknevičienė taip pat pasmerkė Naujosios sąjungos (socialliberalų) parašų rinkimą, siekiant skelbti biudžeto įstatymo pakeitimus, kuriais 148 mln. litų būtų mažinamas krašto apsaugos išlaidos. Socialliberalai teigia, kad minėtąją sumą galima būtų skirti švietimui ir mokslui. Anot R. Juknevičienės, tokie veiksmai „supriešina visuomenę“.

Audrius Bačiulis, vežėjai turėjo 3 metus, kad sukauptų pinigų kasos aparatams. A. Bačiulis primena, jog sprendimas įrengti kasos aparatus visose įmonėse, kur už paslaugas atsiskaitoma grynaisiais pinigais, buvo priimtas dar 1994 metų balandžio 29 dieną.

„Šiuo sprendimu siekiama ne tik užtikrinti tinkamą grynųjų pinigų kontrolės mechanizmą, bet ir sudaryti lygias sąlygas visoms mokėsių mokytojų“, rašoma pranešime.

1996 m. vyriausybė, atsisakiusi į vežėjų darbo specifiką, padarė jiems lengvatą, atidėjusi kasos aparatų įrengimą keleivinio transporto įmonėse iki 2000 sausio 1 dienos. Ši lengvata, kaip ir galutinė kasos aparatų įrengimo data, buvo dar kartą patvirtinta 1998 m. birželio 4 d.

„Negana to, vyriausybė, atsisakiusi lengvatų, ir žmonės visuomet linkę atidėti ne mažesnius sprendimus iki paskutinių dienų, pernai gruodžio 28 dieną suteikė teisę savivaldybėms atidėti kasos aparatų įrengimą miestų keleivinio transporto įmonėse dar trims mėnesiams“, rašoma pranešime.

* Dirbdamas KGB, M. Misiukonis kasmet gaudavo po apdovanojimą, tvirtina „Lietuvos aidas“ (02.26). Pasak jo, paskatinti, padėkų ir garbės raštų teikimo sąrašuose KGB darbuotojo Marijono Misiukonio pavardė įrašyta 15 kartų, o iš viso per maždaug 20 darbo KGB metų M. Misiukonis yra gavęs 23 paskatas. Kaip ir dabar, taip ir sovietiniais laikais apdovanojimai vidaus reikalų, saugumo ir slapųjų tarnybų sistemos pareigūnams buvo skiriami ne tik už konkrečius darbus, bet ir minint tarnybos jubiliejus arba liaudies šventes. Apdovanojimai veltui dalijami nebuvo, tačiau juos gaudavo visi nepadarę prasižengimų. (Elta)

* Finansų ministras Vytautas Dūdėnas bei Pasaulio banko (PB) direktorius Baltijos valstybėms ir Lenkijai Babil Kovalskis Vilniuje pasirašė sutartį dėl Pasaulio bankui priklausiančio Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko 21.24 mln. dol. paskolos Sveikatos projektui. Šiemet pradedama įgyvendinti projektą numatoma baigti iki 2004 m. rugsėjo. Be Pasaulio banko paskolos, jam pati Lietuva

Vengdamas „diskriminacijos“, Izraelis neapklaušė N. Dušanskio

Vilnius, vasario 28 d. (BNS) — Izraelis pareiškė, kad nepatenkino Lietuvos teisinės pagalbos prašymo apklausti buvusį aukštą sovietų saugumo karininką Nachmaną Dušanskį, nes tai būtų buvusi „diskriminacija“ jo atžvilgiu.

Lietuvoje yra iškelta baudžiamoji byla, kurioje N. Dušanskis, dabar gyvenantis Izraelyje, įtariamas Lietuvos gyventojų genocidu.

Tirdama bylą, Lietuvos generalinė prokuratūra pernai prašė Izraelio teisinės pagalbos, tačiau vasario pradžioje gavo neigiamą atsakymą.

Pirmadienį, atsiliepdama į tokio atsisakymo svarstymus Lietuvos žiniasklaidoje, Rygoje įsikūrusi Izraelio ambasada Baltijos valstybėms paskelbė minėto sprendimo motyvus. Pasak ambasados pranešimo, Lietuvos teisinės pagalbos prašymas buvo nedelsiant ir kruopščiai išnagrinėtas „aukščiausiu Teisingumo ministerijos lygiu“ ir pasiūlytas nepriklausomus specialistus.

Svarstymų metu prieita išvada, kad Lietuvos kaltinimai N. Dušanskii kelia „labai rimtą susirūpinimą“.

Pasak pranešimo, Izraelis dabar turi sąrašą daugiau nei 20-ties lietuvių, kurie „ėjo aukštąs pareigas KGB ir NKVD, dabar gyvena Lietuvoje ir kurie dalyvavo įvairiose KGB akcijose, aprašytose Lietuvos prašyme, dar aktyviau ir turėdami dar didesnius įgaliojimus nei N. Dušanskis“. „Taciau, Izraelio žiniomis, jokių procesinių veiksmų prieš šiuos lietuvius neįvyko, nors jie yra Lietuvos jurisdikcijoje“, sakoma ambasados pranešime.

Anot jo, procesinių veiksmų N. Dušanskio atžvilgiu atlikimas, neapklaušiant jam vadovavusių ir dabar Lietuvoje gyvenančių lietuvių, reikštų jo išskyrimą „diskriminaciniu būdu“.

„Lietuvos pareigūnų pastangos gauti teisinę pagalbą, siekiant jo ekstradicijos ir teismo Lietuvoje, Izraelio vertinimu, yra diskriminacinės jo atžvilgiu“, sakoma pranešime.

Izraelio nuomone, tokia diskriminacija prieštarautų Visuotinei žmogaus teisių deklaracijai, kuri skelbia įstatymų taikymo lygybę.

Siuo principu remiamasi ir skirs 9.2 mln. dol., 3.8 mln. dol. gaus kaip dovaną iš PHARE fondų bei Švedijos vyriausybės. Projekto tikslas — techninė ir organizacinė parama vyriausybės vykdomai pirminei sveikatos priežiūros reformai, esamų sveikatos apsaugos įstaigų pertvarkymas, atnaujinimas bei aprūpinimas modernia medicinos įranga.

Prezidentui Valdui Adamkui sekmadienį paskambino Jo Eminencija kardinolas Vincentas Sladkevičius. Kardinolas pasveikino V. Adamkų su dvejų metų sukaktimi valstybės vadovo poste, padėkojo jam už krikščionišką tautos vienijimo pavyzdį, taurumą tvarkant valstybės reikalus ir palinkėjo sveikatos bei palaimos Lietuvai vadovaujant prezidentui V. Adamkui. (Elta)

KALENDORIUS

Kovo 1 d.: Albinas, Antanina (Auntė), Rusnė, Talgaudas.

AMERIKOS DAKTARAI IR LIETUVOS VAIKAI

"Lietuvos Vaikų vilties" komitetas, įsteigtas 1991 metų sausio mėn. ne tik atveža į Ameriką ir čia Shriner's ligoninėse gydo vaikus, atveža Lietuvos daktarus į Ameriką pasitobulinti, bet taip pat organizuoja Amerikos daktarų — medicininio personalo keliones į Lietuvą. Pirmoji tokia kelionė įvyko 1992 m. žiemą, kada vienas dr. John Lubicky, vyriausias Shriner's Čikagoje chirurgas, vyko į Lietuvą patvirtinti, kaip medicina — vaikų ortopedija dirba Lietuvoje, tuomet tik atgavusioje nepriklausomybėje. Paskui 1993 m. buvo dvi (viena pavasarį, kita rudenį) Amerikos daktarų — medicininio personalo kelionės. Tų metų antrosios kelionės metu spalio mėn. oficialiai buvo atidaryta Ortopedinė "Lietuvos Vaikų vilties" operacinė Santariškių universitetinėje vaikų ligoninėje. Dabar jau virtusi tradicija, kiekvienais metais vasario mėn. daktarų — medicininio personalo grupė vyksta Lietuvon.

Kelionės daktarus ir kitą medicininį personalą suviesia dr. John Lubicky. Kelionės išlaidas pirmus kelis metus užmokėjo anoniminis aukotojas, o dabar kelis metus užmoka LVV komitetas. Grupės pragyvenimą Lietuvoje apmoka Santariškių ligoninė. Daktarai ir kitas medicininis personalas aukoja savo laiką, sugebėjimus ir mokslą Lietuvos vaikams. Jiems už tai niekas nemoka — tai jų atostogų laikas.

Šiais metais vasario mėn. buvo suorganizuota tokia kelionė. Lietuvon vyko dr. John Lubicky, dr. Terry Light (tai pasaulinio garso rankų specialistas), dr. Michael Forseth, dr. Algimantas Cepulis (iš Clevelando), galeistigios seserys: Norene Jamieson, Kathy Polena, Monica Sweat, Barbara Smirl, Liana Chotikul (iš Baltimoro), Karen Henahan — rankų terapeutė iš San Francisco ir "Lietuvos Vaikų vilties" komiteto atstovė Marija Krauciūnienė. Visiems kelionę apmokėjo LVV komitetas, išskyrus dr. A. Cepulį, kuris pats sumokėjo už savo bilietą, ir rankų terapeutę, kuriai kelionę ir pragyvenimą Lietuvoje sumokėjo Amerikos ortopedijos — rankų terapijos organizacija. Jie visi nevyko tuščiomis rankomis. Vežėsi su savimi 31 didelę dėžę — tai dovanos Lietuvos operacinei. Norene Jamieson, Shriner's ligoninės Čikagoje operacinės vyriausia sėslė gauna iš įvairių Amerikos firmų reikalingų operacinei instrumentų ir kitų dalykų

nemokamai. O Liana Chotikul R.N. iš Baltimorės vežė gautą dėžę labai brangių "implants". Taip, kad jie, važiuodami į Lietuvą, be mokslo ir žinių nuvežė daugiau kaip pusę milijono dolerių vertės dovanų ligoninės operacinei.

Grupė išvyko vasario 4 d., penktadienį SAS lėktuvų linija. Dėžės ir oro uosta, padėjo atvežti Transpak — Romas Pukštys, kuris davė sunkvežimį ir jauną stiprų vyrą. Bilietus ir reikalus su muitine padėjo sutvarkyti American Travel Service agentūra, o muitinės reikalus Lietuvoje tvarkė "Lietuvos Vaikų vilties" komitetas Lietuvoje. American Travel Service agentūros pasantų dėka, už 16 dežių pervežimą oro linijai nieko nereikėjo mokėti, reikėjo mokėti tik už 15 dežių. Bet, žinant vežamų dalykų vertę, tas mokėstis buvo mažas dalykas.

Iš Čikagos vasario 4 d., penktadienį, išskrido 8 grupės asmenys, nes dr. A. Cepulis iš Cleveland išskrido kelias dienas anksčiau, viena galeistinga sėslė išskrido iš Bostono, o rankų terapeutė — iš San Francisco, ir jos abi susitiko su grupe Stokholme.

Lietuvon nusikridavo šeštadienį per pietus. Juos su gėlimis pasitiko Lietuvos daktarai, Amerikoje operuoti vaikai, jų tėvai, LVV komiteto Lietuvoje nariai.

Jau keli metai iš eilės ši grupė apsisotia Naručio viešbutyje. Viešbutis yra viduryje Vilniaus senamiesčio, arti įvairių krautuvų, kur daugybė suvenyrų, arti katedra, universitetas ir prezidentūra. Taip, kad grįžę vakare, po darbo ligoninėje, jie gali pavaikščioti po miestą, krautuves ir restoranus.

Kai jie susitvarkė viešbutyje, visą grupę nuvežė į Santariškių universitetinę ligoninę. Ligoninės valgykloje, grojant styginiam kvartetui, buvo surengti iškilmingi pietūs. Po pietų prasidėjo darbas. Šeštadienį ir sekmadienį buvo tikrinami sergantys vaikai ir vaikai, kurie buvo gydyti Amerikoje. Iš viso buvo patikrinta apie 200 vaikų, turėjo jų būti daugiau, bet, Lietuvoje siautiant gripui, ne visi galėjo būti priimti. Pirmadienį prasidėjo operacijos. Operacijos, kurias kelionių metu Amerikos daktarai daro, yra sunkios, sudėtingos, pamokomos. Iš viso ši kartą padaryta 20 operacijų. Kiekvieną operaciją stebi 7-8 daktarai, atvažiuoję iš kitų Lietuvos miestų.

Si kelionė skyrėsi nuo ankstesnių. Dr. John Lubicky, dr. Terry Light ir rankų terapeutė

O'Hare oro uoste vasario 4 d., išleidžiant "Lietuvos Vaikų vilties" daktarų ir medicinos darbuotojų grupę į Lietuvą. Iš kairės: Marija Krauciūnienė, dr. Michael Forseth, dr. John Lubicky, Norene Jamieson, RN, dr. Terry Light, Barbara Smirl, RN, Monica Sweat, RN, ir Kathy Polena, RN.

skaitė daktarams ir medicininiam personalui paskaitas. Paskaitų metu didelė auditorija buvo pilna, visos kėdės užimtos, žmonės sėdėjo ant laiptų, nebuvo net ir stovimos vietos. Kai daktarai skaitė paskaitas, kitus grupės dalyvius, "Lietuvos Vaikų vilties" komiteto, kuriam Lietuvoje pirmininkauja Elena Gervickienė, nariai vežė parodyti įvairių Vilniaus miesto įdomybių. O kada nebuvo angliškai kalbančio gido, labai puikiai visiems vertėjavo Marija Krauciūnienė. Baigiantis viešnagai, penktadienį po pietų į Santariškių ligoninę atvyko Sveikatos ministras su savo padėjėja. Jis visiems padėkojo, iškė padėkos lapus, keramikos dovanėles. Taip pat dėkojo Lietuvos daktarai, ligoninės administracija.

Po to buvo surengtas priėmimas prezidentūroje. Dalyvavo amerikiečių grupė, Santariškių ligoninės daktarai, kai kurie kitas medicininis personalas ir "Lietuvos Vaikų vilties" komiteto Lietuvoje nariai. Prezidentas Valdas Adamkus dėkojo amerikiečiams už jų darbą, pasiaukojimą padedant Lietuvai — gydančiam Lietuvos vaikams.

Penktadienio vakare, jau tapusi tradicija, vyksta atsiviekinimas su amerikiečių grupe, kurį surengia LVV komitetas Lietuvoje. Čia dalyvauja svečiai amerikiečiai, Santariškių daktarai, sėslės, LVV komiteto nariai. Vasario 12 d., šeštadienį per pietus amerikiečių grupę, palydėta daugybės žmonių, išskrido atgal į Ameriką.

Kad amerikiečių grupę Lietuvoje gali atlikti visus užsimečius darbus tvarkingai ir laiku, kad Amerikos svečiai yra gražiai priimti ir viskuo aprūpinti, tai yra nuopelnas "Lietuvos Vaikų vilties" komiteto Lietuvoje. Jį sudaro tėvai, kurių vaikai buvo gydyti Amerikoje. Tam komitetui pirmininkauja Elena Gervickienė. Ačiū jiems!

Kad amerikiečių grupę Lietuvoje gali atlikti visus užsimečius darbus tvarkingai ir laiku, kad Amerikos svečiai yra gražiai priimti ir viskuo aprūpinti, tai yra nuopelnas "Lietuvos Vaikų vilties" komiteto Lietuvoje. Jį sudaro tėvai, kurių vaikai buvo gydyti Amerikoje. Tam komitetui pirmininkauja Elena Gervickienė. Ačiū jiems!

Anksčiau Čikagoje Shriner's ligoninėje gydyti vaikai pasitinka atvykstančią medicinos grupę Vilniaus oro uoste 5 d. vasario 5 d. I eil. iš kairės: Povilas Norūnas, Agnė Švitrytė, Gintaras Valentukonis, Kotryna Ašmenaitė, Gabriele Gervickaitė. II eil.: negalėjusio del ligos atvykti Mindaugo tėtis Algimantas Kazakevičius, Arnas Austinas, Rita Švitrienė, Marija Krauciūnienė, Rasa Ašmenienė.

Šeštadienį vakare, grįžę į Čikagą, daktarai, sėslės ir Marija Krauciūnienė neatrodė pavargę, buvo patenkinti ir pradėjo kalbėti apie kitų metų busimą kelionę. Stebėtina, kad amerikiečiai, kurie prieš dešimt metų, galbūt net nežinojo, kur Lietuva, šiandieną yra didžiausi Lietuvos ir lietuvių vaikų draugai, aukoja savo sugebėjimus, laiką ir stengiasi padėti atsikuriantiai Lietuvos medicinai.

Kad "Lietuvos Vaikų vilties"

Birutė Jasaitienė

SVEIKATOS KLAUSIMAI

STIPRINKIME IMUNINĘ SISTEMĄ

Rudenį ir žiemą metu puola visokios ligos. Senos, lėtinės, lenda kaip yla iš maišo, banalios infekcijos limpa viena po kitos, nesunku ir smarkesnę ligą nusitverti. Taigi, nelieka nieko kito, kaip stiprinti organizmo atsparumą (imunitetą). Už jį daugiausiai atsakingi yra leukocitai, o už šių gamybą — mūsų imuninė sistema. Ryšys abipusis. Imuninė sistema žalojame mes patys. Amerikiečių imunologas prof. Elinor Levy tvirtina, kad ją sustiprinti galima per keturias savaites.

I savaitė

Šią savaitę reikia laikytis dviejų taisyklių.

• Kasdien suvalgyk bent du vegetariškus patiekalus. Tokiu būdu aprūpinsi organizmą antioksidantais. Pusrūgimams ir pietums suvalgyk (gausiai!) vaisių, daržovių, grūdų ir ankštinių kultūrų (žirnių, pupelių). Vakare gali suvalgyti mėsos, paukštienos, žuvies, kiaušinių ar pieno produktų. Beje, kuo daugiau sojos produktų.

• Jeigu pastebėjai, kad greitai pavargsti ar ilgai sloguoji, į savo dietą įtrauk:

- * žiedinių kopūstų ir brokolių;
- * vieną skiltelę česnako,
- * kmynų ir gvazdikėlių,
- * vieną tabletę multivitaminų.

II savaitė

Fizinis aktyvumas ypač reikšmingas. Jis atlieka svarbų vaidmenį neurohormonų, limfocitų ir kitko gamyboje. Šią savaitę turi penkias dienas po gerą pusvalandį pasivaikščioti. Kulniuoti reikia greitai žingsniu. Mankštinkis aktyviau nei paprastai. Keliasdešimt minučių kasdieną tikrai surasi, nes viskas juk dėl tavęs paties!

III savaitė

Dabar išmok nugauti stresą. Pamilk save ir sužadink daugiau optimizmo. Štai keli patarimai.

* Prieš miegą prisimink, kas tave tą dieną sunervino; pasipasakok artimam žmogui; jei tokio neturi, įsirašyk į magnetofoną ar ant popieriaus lapo, nepamiršdamas smulkmenų; išvardink, ką jutai (pyktį, ap-

maudą, skausmą, nerimą, sąžinės priekaištus). JAV psichologas prof. James Pennebaker tvirtina, kad toks atvirumas sutaupe daug psichinės ir fizinės energijos.

* Kasdien tyloje pamedituok.

* Išmok savęs klausyti: "Na ir kas?"

* Kai išgirsi skambant telefoną, nepulk prie jo; giliai įkvėpk, neskubėdamas iškvėpk ir tik tada kelti ragelį.

* Priversk save šypsotis net tada, kai nesinori; šypsena teigiamai veikia smegenų biochemines reakcijas.

* Galvok pozityviai: bent kartą per dieną apsidžiauk, kad "nėra to blogo, kas neišieitų į gerą".

IV savaitė

Gyvenimas turi būti harmoningas. Apmąstyk savo dienotvarkę ir sugrąžink tai, ką apeleidi.

• Nupiešk ant popieriaus lapo skritulį ir padalink į penkis dalis, atitinkančias tavo laiką, kurį skiri:

- 1) darbui ir karjerai;
- 2) emociniams ryšiams (žmonai ar vyrui, vaikams, tėvams, draugams);
- 3) draugystėms;
- 4) pramogoms;
- 5) pomėgiams (viskam, ką darai su dideliu malonumu).

Si schema aiškiai parodys, kuriai sričiai apleidai ir ką reikia keisti. Devynerius metus trukę tyrimai atskleidė, kad emocinio gyvenimo ir draugystės neatsisakę žmonės yra daug stipresni už vienišius bei atsiskyrėlius. Be to:

• bent kartą per dieną pavalgyk kartu su šeima;

• įsidėmėk, kad pabendravimas su draugais mažina dviem dienoms sustiprina organizmą;

• išanalizuok save: ar nepiktinaužiausi vitaminais, televizija, kompiuteriu, alkoholiu ir pan.?

• eik miegoti kasdien tuo pačiu metu, šią savaitę — viena valanda anksčiau.

• vieną dieną skirk maloniai pramogai (teatrui, koncertui, pobūviui, išvykai į gamtą).

Praėjo keturios savaitės. Penktąją savaitę gyvenk taip, kaip gyvenai pirmą, antrą, trečią ir ketvirtą. Sunku ne-

DRAUGAS

(USPS-151000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5599.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115. Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60639-5599.

Matydami pošto išlaidas, pakvirkite ir su pasmerktą nasiminti. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį patysime, iki kada pasmerktą galioja.

DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.

	Metams	1/2 metų	3 mėn.
JAV	\$100.00	\$50.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$115.00	\$55.00	\$25.00
Tik šaltadienio laida:			
JAV	\$80.00	\$40.00	\$20.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$85.00	\$40.00	\$20.00
Užsienietis (Lietuva):			
Oro paštas	\$500.00	\$250.00	
Reguliariu paštu	\$100.00	\$50.00	
Tik šaltadienio laida oro paštu	\$100.00	\$50.00	
Tik šaltadienio laida reguliariu paštu	\$55.00		

Vyriausias redaktorius - Danutė Rimšienė

Administracijos - Valentinas Krumpalis

Moderatorius - k. V. Viktoras Rimšienė

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šaltadienio nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šaltadienio nedirba.
- Redakcija už šaltą turinį netaisako. Šaltą turinį kainos atitinkamos, gaus pralysa, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisyti savo nuostata. Nenaudotų straipsnių nesiun.
- Siunčiant pralysa patikslinti kopiją.

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS - ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

DR. L. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, D.D.S., P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwest un-to diplomu, lietuviams sutvarko dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami šaltadienio punktuose.
Susitarimai (kalbėti angliškai)
Tel. 708-422-6280

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9825 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-6101
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDAS VIZNAS, M.D., S.C.
Specialybė - Vėžys ligų gydymas
Kulmbas kabinas
6916 W. Archer Ave., Ste. 5 ir 6
Chicago, IL 60635
Tel. 773-225-9955
Valandos pagal susitarimą

ARAS ŽILBA, M.D.
INDRE RUDAITIS, O.D.
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
1020 E. Ogden Ave., Suite 310
Naperville, IL 60563
Tel. (630) 527-0090
2825 Highland Ave.,
Tower 1, Suite 3 C
Downers Grove, IL 60515
Tel. (630) 435-0120

DR. ŽIBUTIS ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS - CHIRURGIJA
106 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

LINAS SIDRYS, M.D.
Akų ligos / Chirurgija
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
Tel. 708-436-8822
4149 W. 63rd St.
Tel. 773-735-7709

Asta M. Abramavičiūtė, MD
Vaikų gydytoja
naujai priėjusi prie vienos geriausių pietvakarių pusėje dr. G. Skarpatiotės pediatrinės praktikos. Gydome ir konsultuojame įvairiais vaikų ligų klausimais.
Palos Pediatros
708-623-6300
Chicago Pediatros
773-582-6500

SVEIKAI MAITINKIMĖS

Apie alyvų aliejų

Alyvų aliejus padeda apsaugoti arterijas ir išvengti vėžio. Mokslininkai, stebėdami ligonius ir sveikus žmones, nustatė, kad šaltų patiekalų gaminimui naudojamas riebalų pakaitus alyvų aliejumi, 85 proc. sumažėja rizika susirgti plaučių vėžiu. Jie taip pat nustatė, kad karštų patiekalų gaminimui naudojamas aliejus vėžio vystymuisi neturi jokios įtakos.

Ne mažiau vertingos ir pacios alyvos. Jos gausu unikalių antioksidantų, panašių į tuos, kurių yra raudonajame vyne ir arbatoje. Mat alyvoje esančios medžiagos neutralizuoja pavojingąjį cholesterolį, kuris gali užkimšti arterijas. Be to, alyvos neleidžia susikaupiti trombocitams, kurie gali sukelti širdies infarktą arba insultą. Panašiomis savybėmis pasižymi ir aspirinas.

Juodosiose alyvoje yra gero kiekio daugiau antioksidantų, negu žaliosiose. O, kalbant apie alyvų aliejų, reikia pasakyti, kad daugiausia antioksidantų yra spaudimo pradžioje išsiskyrusiam aliejuje.

Ir sveika, ir skanu

Didžiosios Britanijos mokslininkai atlikti naujausi tyrimai parodė, kad likopenas 4 kartus efektyvesnis už kitus daržovėse esančius antioksidantus. Jis neutralizuoja ląsteles

žalojančias medžiagas ir kancerogeninį tabako dūmų poveikį. Havajų mokslininkai įrodė, kad likopenas suardo mėgintuvėliuose esančias vėžio ląsteles. O to naudingą likopeno ypatį daug pomidoruose.

Neseniai vieno Harvard u-to mokslininko atlikti tyrimai parodė, kad likopenas ne tik suteikia pomidorams raudoną spalvą, bet ir gali apsaugoti nuo prostatos vėžio. Tyrimuose dalyvavo 48,000 žmonių. Tie, kurie per savaitę suvalgydavo ne mažiau negu 10 porcijų iš pomidorų pagamintų patiekalų, prostatos vėžio sirgo 35 proc. rečiau negu tie, kurie suvalgydavo tik 1,5 porcijos. Kovojant su vėžiu, ypač efektyvus pomidorų padažas. Po jų — žali pomidorai ir pica (čia tai visiems amerikiečiams džiaugsmas).

JAV žemės ūkio departamentas atlikti tyrimai parodė, kuriose produktuose yra daugiausia likopeno: 1 puodelyje pomidorų sriubos — 27 mg; 1,5 puodelio pomidorų padažo — 22 mg; 2 valgomuosiuose šaukštuose pomidorų pastos — 21 mg; 1,5 puodelio pomidorų tyrės — 21 mg; 1,5 puodelio pomidorų sultų — 20 mg; viename vidutinio dydžio suokusiam raudoname pomidore — 110 mg; 1,5 puodelio konservuotų pomidorų — 11 mg; 2 valgomuosiuose šaukštuose „kecupo“ — 5 mg. Tad valgykite daug pomidorų. Jie ir skanu, ir sveika.

(Iš įvairių medicinos žurnalų)

būs, o jausiesi kur kas geriau. („Artuma", 1999 m., Nr. 11)

LIETUVOS PRAMONĖS PROBLEMOS

ZENONAS PRŪSAS

Amžių eigoje valstybių turtingumo rodikliai keitėsi. Viduramžiais turtingais kraštais buvo laikomi tie, kurie turėjo didelius žemdirbystei tinkamus žemių plotus su daugybe baudžiauninkų bei kitaip prie tos žemės prištotos darbo jėgos. Aštuonioliktame šimtmetyje, priartėjus industrinei revoliucijai, pasidarė labai svarbiais sunkiajai pramonei reikalingi žemės turtai: įvairių metalų rūdų ir kitos iš žemės gaunamos žaliavos, akmenys anglis, gamtinės dujos ir vėliau nafta. Dvidešimt pirmame gal svarbiausiu turtu bus turėjimas aukštų kvalifikacijų mokslininkų, technologų ir inžinierių naujų technologijos produktų sukūrimui bei komercijos specialistų, sugebantių surasti rinkas šiems technologų sukurtiems produktams. Pritaikant tokius kriterijus, Lietuva dabar irgi būtų priskirta prie pasiturinčių kraštų. Juk jau sovietiniais laikais Lietuva turėjo pasaulinio garso matematikų, fizikų, biotechnologų. Gaila, kad jie daugiausia buvo panaudojami kariniam sektoriui dirbančiai pramonei. Žuvus Sovietų Sąjungai, Lietuvoje šios rūšies pramonė pasidarė bevėrtė. Šiai ir visai kitai pramonei nustojo Rusijos rinkų, teko skubiai ieškoti naujų rinkų Vakaruose. Ant šios sovietų paveldėtos pramonės griuvėsių reikėjo skubiai kurti naują, daugiau Vakarų rinkoms pritaikytą, pramonę. Šis procesas dar ir dabar tęsiasi. Kurios pramonės rūšys turi daugiausia galimybių išsivystyti Lietuvoje?

Dėl pačios gamybos, visoms pramonės rūšims yra paprasta reikalingi šeši veiksniai: žaliavos, energija, gamybos priemonės, techniniai personalas, darbo jėga ir gaminių išpardavimo aparatas. Lietuva turi ribotus žaliavų išteklius, brangią energiją (ypač, jei būtų uždaryta Ignalinos jėgainė), ir mažai investavimų reikalingo kapitalo. Todėl daugiausia galimybių turi lengvoji pramonė, ypač ta, kuriai reikia labai kvalifikuoto techninio personalo ir darbo jėgos, bet mažai pradinio kapitalo, kad išsivystytų be užsienio bendrovių investavimų, taip pat mažai energijos. Kaip tokios pramonės pavyzdį galima būtų paminėti „Fermentas“ įmonę Vilniuje, įsteigtą biotechnologo Arvydo Janulaičio. Jis atkreipė dėmesį net tokio tarptautiniai žinomo „New York Times“ dienraščio (1992 m. gruodžio 11). Pagal šį dien-

raštį, dr. Janulaičio įmonė 1992 metais turėjusi 110 darbuotojų, iš jų 20 mokslininkų, ir per metus uždirbanti pusę milijono dolerių. Jų produktai esą specialios paskirties brangūs enzimai — kai kurie kaimojo net 240 dolerių už kelių kubinių centimetrų plastikinių buteliukų. Kai kurie jų padeda degraduoti jūroje išsiliojusiai naftai, kiti esą panaudojami kaip tarpiniai produktai vaistų gamyboje. Laboratorija specializuojasi rečiau naudojamų biotechnologinių produktų gamyba. Apie „Fermento“ įmonės progresą per praėjusius 8 metus man daugiau neteko skaityti nei lietuviškoje, nei užsienio spaudoje, todėl nežinau, kaip jiems dabar sekasi.

Minėtame „N. Y. Times“ straipsnyje taip pat yra minimas Viktoras V. Vasilionkaičius, medicinos daktaras, kuris vadovauja Lietuvos skyriui „Soveta-Baltika“ bendrovėje. Ją sukurė lietuvių, lenkų ir italų partneriai. Gamins kojos su širdies ligomis naudojamus instrumentus, pavyzdžiui, širdies kateterius, kliniškes pompos ir instrumentus automatiškai vaistų išvirkštimui. Apie dabartinę bendrovės padėtį irgi niekur neteko skaityti. Ši įmonė irgi yra Vilniuje. Tai tik pora pavyzdžių, ką galima būtų sakurti Lietuvoje lengvosios pramonės srityje. O kur tiksliai gali būti elektronikoje, ypač kompiuterių srityje? Tos rūšies pramonė galėtų plėstis ne vien lietuviškoje rinkoje, bet ir globaliniuose mastu. Tam būtina reikalinga valdžios pagalba, kad pasitarnautų paskolų įrengimams. Gal mus geriausias pavyzdys yra Suomijos „Nokia“ bendrovė, kuri per kelerius metus valdžios pagalba pasidarė didžiausia nešiojamųjų telefonų gamintoja pasaulyje (apie 50 proc. visos pasaulio gamybos), kurios vertė yra milijardai dolerių ir kuri žinoma visame pasaulyje.

Kita sritis su galimybėmis plėstis lengvajai pramonei yra žemės produktų apdirbimas. Viena iš priežasčių, dėl ko dabar mūsų kaime žmonės taip skurstą, yra tai, kad dar nuo caro laikų tebebandoma verstis grūdų ūkiu. Yra nesąmonė iš Brazausko tris hektarus gavusiam Lietuvos ūkininkui auginti grūdus eksportui, kada pasaulyje jo konkurentais yra tūkstančiai, ar net dešimtys tūkstančių hektarų turintys Argentinos, Amerikos ar Vakarų Kanados ūkininkai, ypač kada pasaulyje yra chro-

Cikagos lit. mokyklos mokiniai Jaunimo centro sodelyje, kur vasario 12 d. buvo pakeltos vėliavos prie Žuvusiųjų už Lietuvos laisvę paminklo, švenčiant Vasario 16-osios šventę. Nuotr. Dailios Badarienos

niškas grūdų perteklius. Lietuvos ūkininko išeitis yra pieno, mėsos ūkis ir ypač specializuota žemdirbystė, pavyzdžiui, linininkystė, daržininkystė ar sodininkystė. Dabartinė pieno produktų pramonė, pavyzdžiui, sūrių ar pieno milo gamyba eksportui, yra gera pradžia. Valdžios supirkinėjimas grūdų, kad paskui juos puseiui parduotų Rusijoje, o kainos skirtumą apmokant iš valdžios izdo, yra ne ekonomine, o tik laikina politinė išeitis.

Medžio pramonė Lietuvoje irgi turi ateitį. Gana naudoti šią vertingą žaliavą kuriai? Pasiimokykime iš suomių, kurie kurui importuoja anglis ir gamtinės dujas, o ne tik savo, bet ir iš Rusijos importuotą medieną panaudoja celiuliozės bei popieriaus gamybai. Per praėjusius 50 metų Lietuvos miškai gerojai atsigavo: dabar medienos prieauglis viršija išimamą medieną. Yra gerojai priaugusios medienos, tinkamos celiuliozei, popieriaus, faneros, medienos plokščių bei baldų gamybai. Jei savos medienos pritrūktų, jos pigiai būtų galima atplukdyti ar atsivežti iš kaimyninės Baltarusijos, gal net ir už skolas Ignalini. Gaila, kad celiuliozės ir popieriaus pramonei reikia labai daug kapitalo: apie pusę milijono dolerių vienos darbo vietos fabrike sukūrimui. Estai ir latviai šią problemą bando spręsti per partnerystes su suomiiais ir švedais ir daro pažangą. Kodėl lietuviai snaudžia? Kodėl mes vis paskutiniame?

Lietuvoje pažanga yra daroma mechaniniame medžio apdirbime. Jau dabar veikia lentpjūvės, baldų fabrikai eksportui. Yra nemažai galimybių

baldų pramonės vystymuisi, nes čia nėra reikalingi didesni kapitalo investavimai.

Vokietija, Japonija ir kiti per II pasaulinį karą nuniokoti kraštai greit ekonomiškai atsigavo dėl gautų iš Amerikos paskolų, kurios buvo panaudotos beveik vien tik ūkio atstatymui, daugiausia investavimui į pramonę. Pagal dabartinį finansų ministrą V. Dudoną, iki šiol Lietuva yra gavusi iš užsienio 12 milijardų litų paskolų („Draugas“, sausio 18 d.). Deja, didžioji jų dalis buvo panaudota iš sovietinių laikų paveldėtos gausios valdininkijos algoms, algų priedams, premijoms, užsienio kelionėms. O dalis gal net rado kelių ir privačias sąskaitas užsienio bankuose. Tik labai maza dalelė buvo skirta Lietuvos imonių modernizavimui, kad būtų sukurta naujų darbo vietų. Jei ir toliau taip elkincausime, Lietuvoje dar ilgai bus vargšų, kurie dėl sovietinio indoktrinavimo taip ir nepastebės, kas yra tikrieji vargo kaltininkai, todėl per busimuosius Seimo bei per savivaldybių rinkimus ir toliau už juos atiduos savo balsus.

IGNALINOS DARBUOTOJAI IEŠKO DARBO

Išbauginti gaudy apie Ignalinos atominės elektrinės uždarymą, darbo pasiūla Vilniuje emė domėtis Visagino gyvenvietėje. Atominės elektrinės darbuotojai dailosi, ar sostinei netruksta elektronikos specialistų, — rašo „Sostinė“.

Visagino gyvenvietėje susirūpinimą dėl galimo darbo pralaidumo pastebėjo Vilniaus darbo biržos darbo centro dar-

buotojai. Kasdien į Darbo centrą užsuka iki 200 vilniečių ir kitų miestų gyventojų. Čia kasdien laisvas darbo vietų registravimas ir darbdaviai. Kasdien darbo centre užregistruojama apie 30-40 laisvų darbo vietų. Kai kurie atkaklūs bedarbiai naujomis darbo vietomis domisi kasdien. Nuolatiniams lankytojais stengiasi rytais pirmieji patekti į kompiuterių duomenų bazę ir susipažinti su naujienomis.

Šiuo metu Vilniaus darbo biržos darbo centre yra užregistruota 600 laisvų darbo vietų maždaug 110 skirtingų profesijų. Didžiausia siūvų paklausa, darbo siūloma net 100 specialistų.

Dirbti siūloma medicams, juristams, buhalteriams, Raganukės teatras netgi ieško poros aktorijų.

Maždaug kas dešimtas Darbo centro klientas nėra bedarbis, tačiau tikisi rasti perspektyvesnį ir geriau mokamą darbą.

R. Jakutytė

* Ministrų kabineto patvirtintos „Lietuvos dujų“ bendrovės pagrindinės privatizavimo bei pertvarkymo nuostatos numato, kad po privatizavimo valstybei liks ne daugiau kaip 51 proc. ir ne mažiau kaip 34 proc. „Lietuvos dujų“ akcijų paketo. (Elta)

* Besibaigiant antrajam šių metų mėnesiui, praktiškai pusė Lietuvos savivaldybių dar nėra patvirtinę savo šiemetinių biudžetų. (Elta)

* Lietuvos draudimo rinka, kuri yra didžiausia Baltijos valstybėse, pernai išaugo vos 3.13 proc., kai 1998 metais — net 30 proc. (Elta)

Paieškokime geresnių žinių

Ne kartą girdime, kad žiniasklaida tiesiog kratosi geresnių naujienų, kartodama pačias tamsiausias, skaudžiausias, — ir nešvariausias — kasdienybės smulkmenas, tarytum nieko šviesesnio nei šiame krašte, nei visoje mūsų planetoje nėra. Pasiteisinama tvirtinat, kad žmonės nenori girdėti gerų žinių, tik domisi blogomis.

Ir užsienyje gyvenantys lietuviai yra įsijungę į tą patį laidotuviškai gaudžių melodijų saskambį, kiekvieną nemalonią žinią, atskrendančią iš tėvynės (o jų ten tikrai netrūksta) pakartodami, dar savais žodžiais papildydami ir pagrazindami. Susidaro įspūdis, tarsi virš Lietuvos ir visų jos vaikų yra pakibęs juodas negando debesys, pasirušęs kiekvienu metu praplūsti dar didesnių problemų liūtimis.

Nelabai daug šviesulių mūsų tautiečiai mato ir savo tarpe: dosnioji, veiklioji visuomenė, kuri ir šaite, ir raše, ir tiek daug atliko, nors pūsimti metų buvo priversta gyventi toli nuo savo gimtojo krašto, vis gauseniais būriais pradedant „emigruoti“ ten, iš kur niekas nebeįžūta. Viltys, kad dabar iš Lietuvos atvykstantys stosi į jau pramintą pėdą ir svarbiųjų darbų, kuriems tiek aukotasi, nebus užmiršti, kol kas nedaug pasitvirtino. Todėl daugeliui, tebesieliojančių lietuvių išlikimu, gyvenimo saulėlydžio spinduliai apšviečia nelabai patrauklią ateities viziją.

Tad šiandien visiems bus pravartu bent trumpai pamiršti pesimizmą, politiką — tiek Lietuvoje, tiek Amerikoje — o pakalbėti apie du „pelnuose žibantius aukso gabalus“.

Kas jau gavo praėjusio šeštadienio „Draugą“, be abejo, atkreipė dėmesį į jo šeštadieninio priedo pirmame puslapyje išspausdintą Roko Zubovo straipsnį apie planuojamą renginių ciklą paminėti M. K. Čiurlionio 125-ioms metinėms. Nebuvo įmanoma nepastebėti ir būrelio žmonių (tai rengėjai), besisipynančių iš nuotraukos. Didžioji dalis jų — jauni. Vieni gimę ir augę toli nuo savo kilmės krašto Lietuvos, kiti neseniai iš jo atvykę. Visi talentingi ir pasiryžę atlikti sunkų, sudėtingą (neapmokamą) darbą: skirti savo talentus ir laiką lietuvių tautos genijui — muzikui, poetui, dailininkui, kad su juo susipažindintų ne tik saviškius,

bet ir kitataučius. Visi jie didžiuojasi savo kilmės ir dvasi-niais lobiais, kuriuos jiems ta kilmė padovanojo.

Be abejo, tas užmojis yra labai svarbus, ir linkėsime šiai pasižventelių grupei sėkmes. Tačiau to neužteks. Linkėjimai, net ir šilčiausi, neatliks darbo, kurį reikia atlikti, nepadengs sąskaitų, kurios, deja, nemunais plauks, vos tik darbo eiga pajudės. Norime tikėti, kad lietuvių visuomenė ateis šiems pasiryželiams į talką su konkrečia parama. Norime taip pat tikėti, kad Lietuvos fondas paskirs gražią pinigų sumą. Juk tai reprezentacinis projektas, juo labiau, kad jį sumanė vykdyti tokios jungtinės ir talentingos pajėgos iš abiejų Atlanto pusių. Jeigu nuolat dūsaujame, kad mūsų jaunesnės kartos lietuviškomis vertybėmis bei veikla nesidomi, tai susipras-kime remti tuos, kurie į tą kategoriją neįeina.

Na, jeigu jau pradėjome kalbėti apie teigiamus reiš-kinius, ypač mūsų jaunesniųjų tarpe, būtina paminėti ir nesenai „Dainavos“ vyrų okteto išleista muzikinį įrašą. Ansamblio vadovas muz. Darius Polikaitis nesiliauja stebėjęs savo sumanumu ir talentu. Subūręs grupelę jaunų vyrų iš tos pačios „Dainavos“, iš jų „sulipdė“ tikrai tvirtą dainos vienetą, kuris ir debiutavo su 19 įrašų įrašų (kasetėje ir CD). Jeigu kas drįstų tvirtinti, kad mūsų jaunesnieji, gimę ir užaugę šiame krašte, prastai kalba arba visai nemoka lietuviškai, turėtų pasiklausyti tame įrašė skambančių dainų su tobula tarsena, kirčiavimu. Net „Greitakalbėse“, kurios ir geriausiai kalbininkui sumazgėtų liežuvi, jokios klaidės...

Nedaug kas parėmė šį projektą, paskatino būrelį jaunų dainos mylėtojų, daugiausia dar studentų, arba jau moks-lus baigusių ir pradėjančių savo karjeras įvairiose darbo-vietėse, bet dabar, kai įrašas pradeda plačiau pasklisti, staiga jie kviečiami padainuoti, programą atlikti. Be abejo, tai labai svarbu, bet ir laiko daug sugaištama, ir išlaidų susidaro. Būtų gerai tokį ok-vytę. Visi talentingi ir pa-siryžę atlikti sunkų, sudėtingą (neapmokamą) darbą: skirti savo talentus ir laiką lietuvių tautos genijui — muzikui, poe-tui, dailininkui, kad su juo su-pažindintų ne tik saviškius,

smarkiai lijo, tik į pavakarię kiek pragiedrėjo. Mamytė su Sabute anksti išėjo į turgų su uogomis. Aš atlikau kai kuriuos namų ruošos darbus. Sode raudonuoja serbentai, avietės, vyšnios, žaliuoja obuoliai, agrastai. Vienas malonumas! Mano širdžiai ten taip miela ir jauku! Siemė mūsų bulvės puikios... Šiandien pardavė uogų už 160 rb. Vakare uogų pirkti atėjo Vik-tutė, Stasė, p. Lukoševičienė.

Aš ilgiuos... mano sieloje begalinis ilgesys. Aš ilgiuo-si gero ir vyriško žmogaus.

Aš noriu būti gyvenimo draugė!

Jėzau, padėk man!

1941 rugpjūčio 1. Penktadienis

Anksti rytą buvau Mišioms ir komunijos. Kokia aš buisi laiminga, kai mano širdyje gyvens Jėzus. Aš tik tada pajusiu tikrąją laimę ir džiaugsmą... Diena labai karšta, tiesiog kepina, bet į pavakarię pradėjo lyti.

Geroji mamytė iš žydų nupirko rašomąjį staliuką ir ruožavos spalvos kėdutes.

Ach, tie brangūs tėveliai, kaip jie mane myli, turiu, turiu, turiu būti jiems meili ir gera.

Mano širdį dažnai apima ilgesys, švelnus ilgesys mane vis kankina, aš ilgiuos žiedų, pievų, miško ir il-giuos kilnumo, kuris yra Jame.

Teta Stefanija kencia dėl Alekso. Ryt, rodos, jo šliu-bas, ir viskas bus baigta. Ką jis galvoja, su kokia šir-dimi jis žiūri į ašarotą motinos veidą, kodėl, kai jis pa-milo ją, tėvai jam pasidarė antraeiliai, beprasmiški žmonės? Aš bijau, kad su manimi taip neatsitiktų. Gal ir jam skaudu, gal ir jis nežinojo, kur pulti, bet paskui nutarė paklausti jausmų, o ne proto? (Bus daugiau)

MIRTIS ATĖJO IŠ MURAVOS

Nr. 27 ČESLOVAS SPIRGEVIČIUS

Tęsinys

Stengiuosi atostogas praleisti gražiai, kukliai, turiu perskaityti daug vertingų knygų!

„Jėzau, padėk man!“

1941 birželio 20. Penktadienis. Vasaros atosto-gos

Dabar turiu daug laisvo laiko, pasiskaitysiu knygų. Stasė serga. Blogai sirgti, kai gyvenį viena. Dažnai ją aplankome. Turi karšči, kosi. Gal gripas?

Laikas dabar įtemptas, neramus, kasdien laukiama karo, nes vokiečių ir sovietų santykiai pašliję... Dieve, pasigailėk nekaltų žmonių!

Pereitą savaitę 5 val. ryto išvezė mūsų nuomininką Daunorą į Rusiją. Atėjo kareiviai su durtuvais, leido pasiimti tiek tiek rūbų ir indų, surašė baldus ir parda-vinęs. Išvezė labai daug žmonių. Sukišo į užkaltus vagonus ir išvezė kaip gyvulius nežinia kur. Girdėjau, kad ir Dovydaitytė išvezė ir dar daug mokytojų.

1941 liepos 21. Pirmadienis

Jau dvi savaites kaip įvestos prekių kortelės. Prekių normos yra labai mažos, pvz. cukraus 1 asmeniui per savaitę 50 gr. Mums dabar ne taip baisu: turime kar-

vę, truputį mėsos, uogų. Bet kai tai pabaigsime, reiks vaikščioti pusalkaniams. Su pienu gyventojams ypa-tingai sunku. Moterys anksti rytą eina 4-5 km ir dau-giau, kad tik pieno gautų. Vaikščiojimo laikas nustatytas nuo 6 val. ryto iki 10 val. vakaro, o žydams iki 3 val. vakaro. Visi žydai turi kaireje puseje nešioti ge-toną Dovydo žvaigždę. Iki šio mėnesio pabaigos jie turi būti visi išsikraustę į Vilijampolę, ten bus jų „kolonija“.

Praeitą dieną buvo labai apsiniaukę, dabar giedrėja. Vakar su tėveliais ir teta buvau Muravos miške uo-gaui, bet uogų neradom. Dabar niekur nevaikštai ir niekas pas mane neateina. Svajonu apie Alfą, Ričardą. Jie neateina. Net Stasė nesusitinka su jais.

Aš noriu būti dora mergaitė. Aš galvoju apie tokią meilę, kuri iš Dievo susilaukia palaimos...

1941 liepos 23. Trečiadienis

Atsikėliau anksti. Dangus apsiniaukęs, liūdna gam-ta. Aš taip laukiu, kada nusišypsos saulutė ir pra-džiugins mano sielą. Mano sieloje turi būti linksma, bet aš dažnai esu pesimiste. Gerasis Viešpats man su-teikė daug malonių, aš turiu būti jam dėkinga, bet kaip, pasakyk, Viešpatie!

Atsikėliau anksti. Dangus apsiniaukęs, liūdna gam-ta. Aš taip laukiu, kada nusišypsos saulutė ir pra-džiugins mano sielą. Mano sieloje turi būti linksma, bet aš dažnai esu pesimiste. Gerasis Viešpats man su-teikė daug malonių, aš turiu būti jam dėkinga, bet kaip, pasakyk, Viešpatie!

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

MALDOS SAVAITĖ UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ

Sausio 18-25 d. trijų didžiųjų krikščioniškųjų konfesijų — katalikų, ortodoksų ir evangelikų — iniciatyva buvo surengta Maldos už krikščionių vienybę savaitė, kurios metu vyko konferencijos, kultūriniai renginiai, susitikimai, melstasi, kad visi krikščionys būtų viena tikintųjų šeima.

Sausio 19 d. Tauragėje, M. Mažvydo evangelikų liuteronų bažnyčioje, bendrai maldai susirinko trijų seniausių Lietuvoje krikščioniškųjų konfesijų atstovai. Maldai vadovavo evangelikų liuteronų vyskupas J. Kalvanas, kartu su juo meldėsi Telšių vyskupas A. Vaičiūnas bei ortodoksų kun. Vitalijus. Liuteronai, katalikai ir ortodoksai kartu atspiraše Dievui ir vieni kitų už pračius nesutarimus, susiskaldymus, vienu kitams rodytą priešikumą ir abejingumą. Atgailos maldą lydėjo Dievo žodžio skaitiniai bei Viešpaties Kristaus išmokyta malda Dievo mūsų. Kartu su gausiu liuteronų, katalikų ir ortodoksų būriu meldėsi ir šių Bažnyčių jaunimas, prieš bendrą vienybės maldą surengęs koncertą.

Sausio 21 d. skirtingų konfesijų tikintieji rinkosi melstis Klaipėdos ortodoksų visų rusų šventųjų cerkveje. Pamaldos vyko Rytų Bažnyčios liturgijos forma. Joms vadovavo ortodoksų dvasininkas archimandritas Klaipėdoje tešas Antonijus. Vidinė malda per ortodoksų liturgiją vienijosi arkivyskupas S. Tamkevičius ir vyskupas A. Vaičiūnas, evangelikų liuteronų vyskupas J. Kalvanas, bapstistų pastoris A. Latuzis. Giedojų cerkvės choras, įspūdingai skambėjo šv. Ambraziejiaus giesmė.

Popietė Klaipėdos universiteto Menų fakulteto saleje prasidėjo konferencija „2000 metai — žmonijos ir Bažnyčios slenkstis“. Šio universiteto rektorius S. Vaitiekūnas pasidžiaugė, kad gyvename unikaliu laiku, vėrinčiuosi sumastyti apie save pačius, krikščioniškąjį ir nekrikščioniškąjį pasaulį, pajusti mokslo ir religijos sąsają. Lietuvos Vyskupų Konferencijos (LVK) 2000 m. jubiliejaus komiteto atsakingasis sekretorius kun. R. Makrickas konferencijos pradžioje perskaitė Jėzaus maldą už jį ištikejusių vienybę. Arkivyskupas S. Tamkevičius sveikindamas konferencijos dalyvius sakė, kad sienos tarp konfesijų jau sugriautos, ši mintį pailiustruodamas prisiminimais iš lagerio, kai visi kartu švėsdavo Kalėdas ir Vėlykas.

D. I. Vaišvilaitė apžvelgė Bažnyčios skaudžius skilimus ir ekumenizmo istoriją. Kalbėdama apie ekumenizmą Lietuvoje, prelegentė akcentavo, kad Lietuvoje krikščionys bendrauja, bet nebendradarbiauja. „Pas mus susiformavo savotiškai pagabus atstumas tarp konfesijų, — sakė dr. I. Vaišvilaitė. — Dabar šį atstumą reikia pakeisti meilės artumu“.

Ortodoksų kunigas tėvas V. Novinskis apibūdino laiko ženklus, sekuliarizacijos padarinius žmogui ir aplinkai. „Evangelijos sūnaus paklydimo įvaizdį tam tikra prasme galima pritaikyti ir Bažnyčiai, — sakė tėvas V. Novinskis. — Bažnyčiai taip pat būtina atsipeikėti, o svarbiausia, panašiai kaip tam sūnui paklydėliui, atsikelti ir eiti“.

Evangelikų liuteronų kunigas D. Petkūnas apžvelgė istorines Reformacijos atsiradimo sąlygas XVI amžiuje, jos indėlį į švietimo, ekonomikos ir visuomenės raidą, kalbėjo apie šiuo metu Bažnyčioje vykstančią reformą. Kaip labai svarbų žingsnį į suartėjimą kunigas įvardijo neseniai katalikų ir liuteronų pasirašytą bendrą deklaraciją dėl nuteisinimo doktrinos.

Sausio 25-ąją, paskutinę Maldos už krikščionių vienybę savaitės dieną, krikščionys ir visi, kuriems rūpi ekumenizmo klausimai, buvo pakviesti į konferenciją Vilniaus universitete. Arkivyskupo A. J. Bačkio, del ligos negalėjusio dalyvauti konferencijoje, vardu jos dalyvių pasveikins vysk. J. Boruta, SJ, priminė popiežiaus Jono Pauliaus II iškelius tris matmenis krikščionių vienybei apmąstyti: tai sąžinės tyrumas ir atgaila už krikščionių skilimą, malda ir dialogas.

Dr. I. Vaišvilaitė, skačiusi pranešimą „Visuomenė ir Bažnyčia ant trečiojo tūkstantmečio slenkstio“, glaudai apžvelgė ekumenizmo bruožus ir religijos bei tautiško santykį Lietuvos istorijoje, pateikė keletą šių dienų bendravimo tarp įvairių krikščioniškųjų konfesijų pavyzdžių. Dr. I. Vaišvilaitės nuomone, pagrabaus atstumo tarp krikščioniškųjų konfesijų laikymasis neleidžia vieniems kitus geriau pažinti, nekalbant jau apie glaudesnę bendradarbiavimą.

Konferencijoje žodį tarė ortodoksų arkivyskupas Chrizostomas „Krikščionybės istorija šlovinga ir tragiška. Jos tragiškumas — tai krikščionių skilimas. Žmogus vis labiau įsitikina, jog visų nesutarimų ir skilimų — tiek religinių, tiek ir šeimyninių — priežastis yra nuodėmė, — sakė ortodoksų arkivyskupas. Anot jo, nei katalikai, nei stačiatikiai negali laikyti savęs vieninteliais tikraisiais Kristaus Kūno nariais. Arkivyskupo nuomone, „krikščionių suartėjimo procesas prasidės tuomet, kai kiekvienas jų suvoks, kaip dar toli jis yra nuo Kristaus“, kai išsąmonins, jog pagrindinis krikščionio bruožas — nuolankumas ir Dievo meilė mylint savo artimą.

Pasaulietis ortodoksų Bažnyčios atstovas R. Jaraševičius aptarė šiuolaikinio žmogaus dvasinę būklę, atskleidėdamas optimistinio ir pesimistinio požiūrio į krikščionybę ir apgailestaudamas, kad dar ne visi krikščionys supranta, jog bendra malda su skirtingos konfesijos atstovais anaipol nereikia savo tikėjimo atsisąjėdimo.

„Bažnyčios žinios“,
2000 m., Nr. 2

EUROPOS JAUNIMAS VARŠUVOJE

Gruodžio 28 - sausio 1 d. Varšuvoje vykusiam Taize bendruomenės brolių surengtame Europos jaunimo susitikime dalyvavo per 70 tūkst. jaunimo iš įvairių Europos šalių bei kitų kontinentų. Į tradicinį naujametį susitikimą iš Lietuvos atvyko apie 1,800 jaunų žmonių. Išvykai buvo rengiami iš anksto. Savo parapijose jaunuoliai 3 mėnesius kiekvieną savaitę susitikdavo artimiau susipažinti, pasidalyti mintimis, pagiedoti, drauge melstis.

Popiežius Jonas Paulius II

Visi atvykusieji į susitikimą buvo apgyvendinti lenkų šeimos. Vakare piligrimai rinkosi bendrai malda. Penkiose maldos vietose susibūrė po keiolika tūkstančių jaunuolių. Kiekvienas dalyvis galėjo patirti ypatingą krikščioniško solidarumo jausmą. Vieno vakaro pamaldose Europos jaunimas susitiko su Lenkijos kardinolu J. Glempu. Šiame maldos susitikime taip pat dalyvavo įvairių konfesijų vyskupai, kunigai, Lenkijos vyriausybės bei Seimo vadovai, kiti garbingi svečiai. Kardinolas J. Glempas apibūdino Taize bendruomenės vykdomą misiją kaip „pasitikejimo piligrimystę žemėje“, dėkojo, kad broliai Jubiliejinių metų susitikimą surengė Varšuvoje. Gausiai į Varšuvą susirinkusių piligrimų Lenkijos priėmimo pavadinti Dievo dovana ir išreiškė troškimą visus juos kuo svingingiausiai priimti.

Gruodžio 30 d. visi atvykusieji į Taize brolių rengiamą susitikimą dalyvavo šv. Mišiose tautinėse grupėse. Piligrimams iš Lenkijos Mišias aukėjo primas kardinolas J. Glempas. Lietuviai tuo metu rinkosi didžiausioje Varšuvoje Visų Šventųjų bažnyčioje, visų maldininkų iš Lietuvos bendram susitikimui, kurio metu buvo dalijamasi tikėjimo patirtimi, drauge svarstoma, kaip dvasinio gyvenimo patirtį perduoti savo aplinkoje. Po to vyko koncelebruotos šv. Mišios Lietuvos jaunimui. Pamokslą sakė vysk. R. Norvila kalbėjo apie piligrimystės prasmę. Šv. Mišiose dalyvavusių per tūkstantį lietuvių labai gvyai įsitraukė į Eucharistijos šventimą, praturtino jį darniu bendruomeniniu giedojimu. Naujųjų Metų naktį atskirose parapijose piligrimai meldė taikos pasaulyje.

Bz, 2000 m., Nr. 1

ŠV. TĖVAS VĖL KELIAUJA

Popiežius Jonas Paulius II, vadinamas labiausiai keliaujančiu Katalikų Bažnyčios vadovu visoje jos istorijoje, atsako kreipti dėmesį į savo sveikatos stovį, kuris kaskart vis prastėja, ir leidžiasi vis į naują kelionę.

Praėjusios savaitės ketvirtadienį jis nuvyko į Egiptą, kur, kaip ir kitų savo kelionių metu, aplankė įvairias vietas, aukėjo Mišias, sakė pamokslus, skatino melstis už taiką, myletį visus žmones, sugyventi tarpusavyje. Jonas Paulius II buvo pirmasis popiežius, apsilankęs ir meldėsis Sinajaus kalne, kur Viešpats Mozei pateikė Dešimt Įsakymų.

Kadangi kovo mėnesį popiežius planuoja apsilankyti Šventojoje Žemėje (numatyta, kad jis ten nuvyks kovo 21 d.),

vienas šios kelionės tikslų buvo testuoti veiksmingą dialogą ne tik su graikų ortodoksų Bažnyčios hierarchija, stengiantis vedant šią krikščionių bendruomenę į glaudesnę ryšių su Vatikanu, bet statyti tiltus ir tarp krikščionių bei musulmonų.

Nors nuo šių metų pradžios buvo pasklidę gandai, kad popiežius Jonas Paulius II gali savanoriškai savo pareigų atsisakyti, bet kol kas jis tuos

gandus paneigia ir taip veiksmingai darbuojasi Viešpaties vynuogynė, kaip niekas kitas galbūt niekuomet nėra darė. Ar jis ir Egipte pasiekė savo tikslus, nebespėjama, bet viena aišku: popiežius Jonas Paulius II visomet susilaukia daug dėmesio ir iš katalikų ir nekatalikų. Pastarieji jį gerbia už humaniškumą, toleranciją ir drąsą „didiesiems pasakyti“ ir akis net ir nemalonią tiesą“.

INFORMACIJA TURTINGAS „MUZIKOS KALENDORIUS“

Darbtumu pasižymintis, Lietuvoje gyvenantis, muzikologas Vaclovas Juodpusis, 1999 metais pradėjęs, dabar kasmēt sudaro ir paruošia „Muzikos kalendorių“. Pastarasis, skirtas 2000 metams, jau dešimtas.

Tame kalendoriuje prie kiekvienos metų dienos yra įvairių muzikų gimimo, mirties, operų, baletų premjerų ir pirmą kartą atliktų žymių kompozitorių kūrinių suaktyvinti.

Prie nekurių suaktyvinti kalendoriaus autorius V. Juodpusis pridėda ir platesnį aprašymą. Žvilgtelėjus į keletą jų: „10 metų, kai mirė dainininkas, chorvedys Vaclovas Verikaitis. Vilniaus Antakalnio kapinėse dainininko, chorvedžio ir muzikos veikėjo Vaclovo Verikaitio kapą papuošė meniškas paminklas... Jo žavingo tembro balsas, kaip gero vyno aromatas slepia tiek daug balsinių spalvų, niuansų, kad po kiek laiko nustoji juos analizuoti ir tik leidi save užburiantį apsaigoti“.

„85 m., kai gimė dainininkas Algirdas Brazis. Jis — vienas ryškiausių vokalinio meno asmenybių JAV. Neatsitiktinai buvo pagerbtas Čikagoje, kur 1999.11.14 jam buvo įteikta JAV Lietuvių Bendruomenės Kultūros tarybos premija už ypatingus nuopelnus savo talentu praturtinant išėjusių lietuvių kultūrinį gyvenimą“.

„110 m., kai gimė chorvedys ir kompozitorius Juozas Karosas. Jo balta galva, tarsi žydinčią obelį, buvome įpratę matyti visur. Jo padarantis žodis paskatino ne vieną gabų jaunuolį siekti muzikos aukštumų“.

„25 m., kai mirė chorvedys, dainininkas, vargonininkas Vladas Baltrušaitis. Laikas ištrina iš žmonių atminties įvykius, faktus. Bet laikas ne daug ką begalės pakeisti minint V. Baltrušaitį“.

„15 m., kai G. Verdi operą „Traviatą“ Lietuvos operos ir baletų teatro dirigavo Alvydas Vasaitis, o Žoržo Žermono partiją atliko Algis Grigas“.

„80 m., kai gimė dainininkas Stasys Baras-Baranauskas.“

Tai vienas populiariausių JAV lietuvių dainininkų; Čikagos lietuvių operoje dainavęs net 44 kartus“.

„80 metų, kai gimė kultūros veikėja, žurnalistė Salomėja Narkelionaitė... Beje, veiklumo pavyzdžių galinti būti S. Narkelionaitė nuolat į JAV lietuvių spaudą rašo įvairiausiais muzikos klausimais. Šias publikacijas paryskina nuotraukos, nes foto aparatas yra visų jos kelionių palydovas“.

Kai, mėnesį užbaigus, puslapyje dar lieka tuščios vietos, V. Juodpusis mėgsta pasmaikštauti: „Vokiečių kompozitorius Maksas Regeris (1873-1916) buvo žinomas ir kaip pianistas bei vargonininkas-virtuozas. Kartą po koncerto Meinigene jam padėkoti priėjusi kilminga dama

SKELBIMAI

**ELEKTROS
VEDIMAI - PATAISYMAI**
Turiu Čikagos miesto leidimą.
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,
garantuotai ir sąžiningai.
773-779-3313
KLAUDJUS PUMPUTIS

**AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS
IR GYVYBES DRAUDIMAS.**
Agentas Frank Zapalis ir Off. Mgr. Autas
S. Kane kalba lietuviškai.
FRANK ZAPALIS
3206 1/2 West 98th Street
Tel. (708) 424-8854
(773) 581-8854

Vyrų ir moterų kirpėja.
15 metų patyrimas. Greitas,
malonus patarnavimas.
Skambinti Vanda!,
tel. 708-422-6558.

CARE GIVERS NEEDED!
Must speak English, have experience, compassion, patience, good personality, driver's license. Jobs are in South Wisconsin. Tel. 262-763-2615. Pls. leave message.

GREIT PARDUODA

**RE/MAX
REALTORS**
(773) 585-8888
(708) 425-7100
FAX: (708) 585-4919

RIMAS L. STANKUS
• Greitas ir sąžiningas patarnavimas
• Nuosavybės įkainavimas veltui
• Perkama ir parduodama namas
• Pensininkams nuolaida

**TAISOME
SKALBIMO MAŠINAS,
ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO
SISTEMAS, VIRYKLAS,
ORO VESINTUVUS.**
H. DECKYS
TEL. 773-585-8824

TRYŠ KARALIAI TAPIAVOJE

Tradicškai Tapiavos (dabartinis Gvardeiskas), kurios pilnyje kadaise buvo krikščionys Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas, lietuviai kasmet Trijų Karalių šventę švenčia kartu su Vilniaus dainų klubu „Raskila“. Vilniečiai prieš penketą metų surašė visus 400 Tapiavos ir Vėluvos lietuvių ir sukviėdė juos į bendrą šventę, kurios metu gimė lietuvių kultūros draugija. Tapiaviškiams ketvirtą metų vadovavo Algis Lukoševičius, o šiemet pirmininke buvo išrinkta Vanda Čiursina.

Siemēt sausio 8 dieną Vilniaus „Raskilėnai“ kartu su Karaliaučiaus srities LB pirminku Sigitu Šamborskiu, lankė šeimas, o sausio 9-ąją, sekmadienį, Tapiavos lietuviai šeimomis susirinko į Kultūros namus, kur dainavo, šoko, sprendė lietuviškuosius klausimus. Iš Vilniaus buvo atvežtos dovanėlės vaikuciams. „Raskilos“ kelionė ir dovanėlių pirkimą mecenavo Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje, vadovaujama Vilniaus Algirdo Trumpjono, paskyrę šiam lietuvių sambūriui 1,000 litų.

Vita Lantrat, Tapiavos LKD narė

* Per praėjusius metus Lietuvos prekybos su Rusija deficitas padidėjo nuo 2.45 iki 3.05 milijardo litų arba 25 procentais. (Ela)

STAR ALLIANCE

It makes a world of difference when you fly SAS to Lithuania.

No one makes round-trip travel to Lithuania easier and more convenient than SAS. From Chicago, we offer daily service to Vilnius with just one hassle-free connection through Stockholm. Our 4:30 p.m. departure gives you a relaxed morning arrival for business or pleasure. When you're ready to return, you'll enjoy same-day travel back to Chicago through our Copenhagen

hub. And whether you fly Business Class or Economy Class, you can be sure our service will be world-class, and will allow you to arrive rested and refreshed — all for a reasonable fare. Find out what a world of difference SAS can make for your next trip. Just call your Travel Agent or SAS at 1-800-221-2350. For more information and special offers, visit our website at www.flysas.com.

Flight #	From	To	Departure Time	Arrival Time
SK 946	Chicago	Stockholm	4:30 pm	7:40 am +1
SK 744	Stockholm	Vilnius	9:20 am +1	10:50 am +1
SK 743	Vilnius	Copenhagen	12:45 pm	2:15 pm
SK 943	Copenhagen	Chicago	3:40 pm	5:40 pm

LIETUVA NETEKO DAR VIENO TAURAS SŪNAUS

1999 metų gruodžio 8 d. į Vilniaus Antakalnio kapines amžinam poilsiui buvo palaidotas politikas, kovotojas už Lietuvos laisvę, „Draugo“ bendradarbis, inžinierius Stasys Žukas. Stasio Žuko mirtis buvo staigi ir netikėta. Savo gyvenimą pašventęs Lietuvai, išėjo palikęs daug neužbaigtų darbų, neįgyvendintų užmojų ir svajonių.

Paskutinę kelionę Stasį Žuką palydėjo Vilniaus Šv. Archangelo Rapolo bažnyčios klebonas kun. Valentinas Virvičius, Kauno Karmelitų bažnyčios klebonas kun. Algimantas Keina, artimieji, Seimo nariai, gausus būrys jo bendražygių ir bendraminčių.

Atsisveikinimo žodį tarė Lietuvos Krašto apsaugos viceministras Edmundas Simonaitis, Lietuvos Sąjūdžio tarybos pirm. dr. Romas Batūra, Vilniaus Sąjūdžio „Labora“ tarybos pirm. Leonas Kerosierius, su Stasiu Žuku Vorkutos šachtų lageryje kalėjus politikas kalynis Juozas Butrimas, Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Vilniaus skyriaus pirmininkas Vytautas Čerėška. Visi jie minėjo Stasio Žuko atsidavimą Lietuvos laisvės kovai, jo darbą ir pastangas, kad kovotojų už Lietuvos laisvę atminimas būtų tinkamai pažymėtas, o iškovota laisvė ir nepriklausomybė tinkamai pagerbta, kad KGB rūmai Vilniuje, iš kurių 50 metų buvo duodami nurodymai naikinti Lietuvos patriotas, kuriuose buvo kankinami ir žudomi geriausi Lietuvos žmonės, būtų paversti „Tautos kapčiais namais“ — muziejumi, kad Vilniuje Tuskuolenų parke, kur buvo slapta užkasta beveik 1,000 KGB rūmų kalėjime nužudytųjų patriotų, būtų pastatytas paminklas — Lietuvos panteonas, o Lukiškių aikštėje įamžinta kova už Lietuvos Nepriklausomybę ir iškovota laisvė. Dalis šių darbų jau pradėta, juos užbaigti teks pasilikusiems.

Genocido aukų koplyčioje 1997.11.30. Mišias aukoja mons. A. Svarinskas ir Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius. Prie žvakių stovi ir gieda S. Žukas. Nuotr. A. Račo

riškėje aktyviai veikė šaulių sąjunga, pavarasininkai, jaunieji ūkininkai ir kitos organizacijos. Lankydamosi ir skatindavo paskaitas organizacijų vadovai, kultūros ir mokslo žmonės, lankėsi su paskaitomis ir prof. J. Eretas, prof. K. Pakštas, kurių paskaitų apie Lietuvą ir jos ateitį įdėmiai klausėsi ir Stasys.

Pavarasininkų organizacija buvo didžiausia ir labai veikli, turėjo savo pučiamųjų orkestrą, gausų chora, jai vadovavo energingas Balbieriškio vikaras Juozas Baltramonaitytis. Stasys priklausė pavarasininkams, grojo orkestre, padėdavo kun. J. Baltramonaityčiui rengti minėjimus, vaidinimus ir misterijas, piešė dekoracijas ir plakatus, vaidino.

Labai norėjo mokytis, tačiau tam lėšų nebuvo. Bandė ruošti egzaminams į Prienų gimnaziją, tačiau motina į mokyklą gimnazijon leisti neišgalėjo. Baigė tik žemės ūkio kursus.

Vėliau, jau turėdamas 15 metų, klebono J. Rudaicio padedamas, įstojo į Marijampolės marijonų amatų mokyklą, o po metų persikėlė į Kauno dailių amatų mokyklą. Gerai mokėsi, išmoko medžio ir metalo apdirbimo darbų. Mokykloje piešimą dėstė iš Čekoslovakijos stažuotės sugrįžęs dailininkas J. Valentukonis. Jo vadovaujamas, Stasys nupiešė daug lietuvių liaudies ornamentų, kryžių ir stogų žirgelių piešinių, kurie buvo nusiųsti į Pasaulinę, New Yorke vykusią, parodą — Lietuvos skyrių. Buvo kalbama, kad šie piešiniai vėliau buvo perduoti Balzeko lietuvių muziejui, gal dar yra jų išlikusių?

Baigęs dailių amatų mokyklą, prof. Balčikonio patartas, įstojo 1937 m. į Kauno aukštesniąją technikos mokyklą. Metus mokėsi architektūros skyriuje, vėliau perėjo į pramonės mechanikos skyrių. Mokyklą baigė 1942 m., įgydamas pramonės inžinieriaus specialybę. Mokykloje priklausė mokyklos šaulių būriui, leido satyrinį laikraštį „Girnos“.

Už mokslą reikėjo mokėti,

bet to, kur dar pinigai pragyvenimui. Pinigų užsidirbdavo vasaromis dirbdamas Kauno Šančių ginklų dirbtuvėse, kuriose atliko praktiką, dar tebesimokydamas amatų mokykloje. Vertėsi ir privačiomis pamokomis, draugams padėdavo braižyti.

Ginklų dirbtuvių vadovybė, pastebėjusi gabų jaunuolį, pasiūlė baigus mokyklą, važiuoti stažuotės Čekoslovakijoje tobulintis ginklų gamybą, tačiau Hitlerio žygis į Čekoslovakiją šiuos planus suardė.

Prasidėjus sovietinei okupacijai, kartu su kitais studentais, ištraukę į pogrindinę veiklą. 1941 m. birželio 22-25 d. dalyvavo sukilime Kaune, Vilijampolės amatų mokyklos ribose. Vokiečių ir sovietų okupacijos metais kartu su savo draugu Aloyzu Baranu, vėliau pasitraukusiu į vakarus ir emigravusiu į Ameriką, priklausė Kauno pogrindinei organizacijai „Lietuvių frontas“, kartu su kitais organizacijos nariais leido ir platino pogrindinę spaudą: „Apžvalga“, „Prošvaistė“, „Lietuvių frontas“, rusų kalba „Nabat“ ir kt. Jauniems vyrams padėjo išvengti tarnybos vokiečių ir sovietų kariuomenėje, parūpindamas jiems suklaidotus dokumentus, padėjo partizanams.

Baigęs mokyklą, įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto technologijos fakulteto 3-ji kursą. Uždarus universitetą, lankė dekoratyvinio meno kursus.

1942 m. liepos 10 d. pradėjo dirbti Kauno Malūnų centre inžinierium-konstruktorium. Projektavo malūnus, ruošė jų remonto projektus, gamino girnas. Vokiečių okupacijos metais Malūnų centre ir jo skyrių viršininkais buvo Lietuvos kariuomenės karininkai. Centro direktorius buvo pulk. Butauskas, jo pavaduotoju pulk. Šliogeris. Didelė dalis tarnautojų buvo patriotinių organizacijų nariai ir žemesnių laipsnių karininkai. Teisės klausimais tarnautojus konsultavo pulk. S. Leonas, teisės Klaipėdos vokiečių Malūnų stovybos ir technologijos klausimais Stasį Žuką konsultavo Kauno Vytauto Didžiojo universiteto prof. A. Graurokas. Malūnų centre dažnai lankydavosi malūno savininku buvęs gen. P. Plechavičius, gen. Černius ir kiti aukšti Lietuvos kariuomenės karininkai.

„Artimas bendravimas ir pokalbiai su šiais žmonėmis, — rašė savo biografinėje Stasys Žukas, skatino mane dirbti pogrindinį darbą ir atsakyti išvykimo į vakarus“, nors į Freiburgo universitetą studijoms jau buvo pasiūsti dokumentai.

Bet jau vokiečių okupacijos metais jaunuosius pogrindininkus stebėjo akyla KGB agentų akis, o praužus frontui, ir visai nebūlele nuo jų akių.

Prasidėjus antrai sovietinei okupacijai, norėdamas išvengti tarnybos sovietinėje kariuomenėje, Stasys Žukas pradėjo dirbti inžinieriaus pareigose Marijampolės apskr. vykdomajame komitete. Buvo suimtas, bet po kelių dienų paleistas. Netrukus išvažiavo į Kauną ir pradėjo dirbti buvusiam Malūnų centre, dabar vadinamame Kauno Kepų ir malūnų trestu. Dirbo malūninku-technologu, deja, neilgai. 1945 m. sausio 24 d. kartu su kitais septyniais pogrindinės organizacijos nariais buvo suimtas. Kratos metu pas Stasį buvo rasti ir daiktiniai įrodymai — 33 egz. nelegaliai platinamos literatūros.

Kaip matyti iš S. Žuko bylos, esančios KGB archyve, pogrindinės organizacijos nariai Aloyzui Baranui, Stasiui Reiniui ir Antanui Bieliuskui, kaip nežinia kur esantiems (jie buvo pasitraukę į vakarus ar slapstėsi) buvo užvesta atskira byla.

Už antiokupacinę veiklą, po tardymų ir kankinimų Stasys Žukas 1945 m. gegužės 7 d. buvo nuteistas 10 m. lageryje ir 5 metus tremties be teisų. Bausmę atliko Vorkutos šachtų Nr. 12, 14 ir 16 lageryje. Teko valgyti vergo duoną, kęsti šaltį, pažeminimus, pergyventi dėl draugų, vienos likusios senos motinos, giminių, dėl Lietuvos likimo.

Kai Stasį Žuką su kitais kaliniais nuvežė į Vorkutą, jau artėjo žiema. Kaliniai buvo apgyvendinti palapinėse, nes lagerys, kaip ir šachtos, buvo vos pradėtas statyti. Kaliniai nei šilti rūbų, nei apavų neturėjo, maisto trūko. Šachtų statyba nesisekė, nes buvo sugedęs žemei trupintai atvežtas amerikietiškas kompresorius. Su kastuvu amžino įšalo žemėje ne ką tepadarysi. Dėl kompresoriaus gedimo šachtų statyba sustojo, o tai lageryje vadovybei grėsė dideliais nemalonumais. Iš esamų rusų kalinių ir laisvųjų specialistų niekas pataisyti kompresoriaus nesugebėjo. Kas atsiminė, kad kalinių tarpė yra inžinierius iš Lietuvos.

Atvedė pas lageryje vadovą Stasį Žuką. Stasys matė, kaip kaliniai kankinasi, dalbomis trupindami įšalusią žemę. Apžiūrėjęs kompresorių (ši technika jam buvo pažįstama), greitai nustatė gedimą, nubraižė reikalingas pagaminti detales ir dirbtuvėse stebėjo, kad jos būtų tinkamai padarytos.

Kompresorius pradėjo veikti, šachtų statyba atgijo. Žuką paskyrė dirbti šaltkalviu ir remonto dirbtuvėse, kurioms vadovavo kalyns vokiečiai. Stasys remontavo įrengimus šachtose ir dirbtuvėse, vėliau ruošė šių įrengimų remontui detales brėžinius.

Neapykanta priešams, tvirtas tikėjimas bolševikinės santvarkos žlugimu, pasitikejimas Dievo pagalba ir savo jėgomis padėjo Stasiui Žukui

DRAUGAS, 2000 m. vasario 29 d., antradienis

5

ištverti, sulaukti laisvės. Tikėtis pagalbos iš namų nebuvo, motina buvo sena, beturte, siuntinių siųsti negalėjo.

1953 m. lageryuose prasidėjo sukilimai. Dirbtuvėse ir iš šachtų valdyboje dirbusių laisvųjų specialistų, su kuriais reikėjo bendradarbiauti, remontuojant įrengimus šachtoms, Žukas išgirstas žinias apie sukilimus kituose lageryuose ir padėtį šalyje, perduodavo kalėjusiems kartu kaliniams: kun. A. Yliui ir gydytojui V. Stoniui. Šios žinios padėjo kaliniams orientuotis situacijoje ir ruošti streikui. Sukilimo metu, kai kaliniai lageryje ir darbą eiti atsisakė, prie vieno lageryje barako ant suoliuko sėdėjo ir kalbėjosi Stasys Žukas su broliais Vytautu ir Petru Maknevičiais. Sargybinis iš bokštelio į juos paleido salivą iš automato ir Vytautą Maknevičių nušovė. Kulka galėjo tekti ir šalia sėdėjusiam Žukui, bet Dievo Apvaizda apsaugojo.

Atlikęs lageryje bausmę, Stasys Žukas turėjo gyventi Vorkutoje, buvo tremtinys. Pradėjo dirbti šachtų valdyboje Nr. 2 inžinierium saugumo technikai ir mechaninių dirbtuvių konstruktorium. Dėjo pastangas, kad palengvintų sunkų kalinių šachtininkų darbą, apsaugotų juos nuo traumų.

Sugalvojo visokių patobulinimų. Už mechanizuotą rastį ir vagonų iškrovimą, kurį dažniausiai naktimis, esant net 40 laipsnių šalčio, atlikdavo kalinės ir tremties moterys, ir kitus panašius penkis pasisūlymus Stasiui Žukui 1955 m. net suteiktas geriausio Komijos racionalizatoriaus vardas. Režimas jau buvo sušvelnėjęs. Tremtis S. Žukui baigėsi 1956 m. birželio 5 dieną. Tačiau, parvažiavęs į Lietuvą, sužinojo, kad Lietuvos valdžia buvusį politinių kalinių išleisti nenori, jų nepriršo, o tuo pačiu negalima gauti darbo.

Vel sugrįžo į Vorkutą, į darbą šachtų valdyboje. Suorganizavo kursus, kuriuose ruošė šachtų mechanizatorius, elektrikus. Šiuos kursus lankė buvę kaliniai, jau atlikę bausmę lageryje, tremtiniai. Baigę kursus, gaudavo atitinkamą specialybės pažymėjimą. Galėjo dirbti šachtose lengvesnį darbą, o, grįžęs į Lietuvą, lengviau įsidarbinau.

Dirbdamas Vorkutos šachtų valdyboje Nr. 2 konstruktorium, Stasys Žukas į gamybą, įdėgė savo sukurtus 32 įrengimus ir patobulinimus, kurie pagerino darbo sąlygas ir saugojo dirbančiuosius nuo sužeidimų. Apie tai rašė ir Vorkutos spauda.

Vienoje šachtų anglies sluoksniis buvo labai plonas, vos 60 cm storio. Šachtininkai, kasdami tokį sluoksnį, turėjo dirbti tik su plaktuku, kombainui toks klotas buvo per plonas. Aišku, taip dirbant daug anglies neiškasi. Šachtininkai, kurių dauguma buvo atlikę bausmę kaliniai ir armijoje užverbuoti darbai šachtose jaunuoliai, uždirbo mažai, žmonės buvo nepatenkinti, pinigų trūko net maistui. Ištyrinėjęs darbo sąlygas, Stasys nusprendė pritaikyti anglies kasimo kombainą. Po poros mėnesių įtempto darbo jam tai padaryti pavyko. Anglis pradėjo kasti mašina, o šachtininkams prisakė apie tai niekam nesakyti, kad vadovybė nesužinotų ir jiems darbo normų neperžiūrėtų. Šachtų vadovai nebuvo linkę lankytis šachtose. Ten tamsu, o, be to, dar nežinia kokį kalinį gali sutikti...

Darbas užvirė, normos buvo viršijamos du ir daugiau kart-

tų. Žmonės pradėjo uždirbti, o laikraščiai rašyti apie šachtininkus stachanovietius. Iš kitų šachtų pradėjo važiuoti delegacijos pasimokyti. Aišku, padėtis išaiškėjo. Suzinota, kad anglis kasama ne su plaktukais, o perdirbtu kombainu. Žinios pasiekė ir Maskvoje esantį Centrinį anglies pramonės mašinų projektavimo institutą „Gipruglema“. Instituto vadovas pats atvažiavo į Vorkutą apžiūrėti patobulinto kombaino ir pakviesti Stasį Žuką pereiti dirbti konstruktorium į šį institutą, jie savo sektorių turėjo ir Vorkutoje. SSSR piliečio pasą Stasys Žukas gavo tik 1960 m. liepos 15 d. ir nuo 18 d. pradėjo dirbti vyr. inžinieriaus konstruktoriaus pareigose „Gipruglema“ instituto Vorkutos sektoriuje. Čia dirbo iki 1967 m. kovo 13. Pusantrų metų buvo komandiruotas į centrą Maskvoje, bet Maskvoje politinio kalinio prirašyti net instituto vadovybė negalėjo. Dirbant „Gipruglema“, Stasiui Žukui pavyko pakeisti anglies kasimo kombainų konstrukcijas ir pritaikyti originalią dulkių nusodinimo sistemą, kuri saugo šachtininkus ir požeminių tunelių tiesėjus nuo sveikatos pavojingo susirgimo silikozės.

Stasys Žukas labai mėgo meną, muziką. Pats gražiai piešė ir braižė. Lageryje buvo pieštuku nupiešęs daugelio kalinių portretus. Jam teko kalėti su įvairių tautybių charakteringų brožių kaliniais. Buvo daug ispanų, kurie, Franko paėmus valdžią, pasipriešė prieglobstį Sovietų Sąjungoje. Čia pabuvę pamatė, kad tikrovė nuo propagandos labai skiriasi, kad žmonės skursta. Pasijuto apgauti ir pradėjo prašytis išleidžiamai namo. Vietoj to atsidūrė Vorkutos anglies kasyklų lageryuose. Buvo ir vokiečių karo belaisvių, ukrainiečių, estų, latvių. Kalėjo ir Dikmanas, žymus Varšuvos žydų rabinas, ir „Novosibirsko pravdos“ laikraščio redaktorius J. Altajevs, baptistų kunigas Šapovalovas ir daugelis kitų. Gaila, tačiau šiuos portretus lageryje kratos metu suradė iš Žuko atėmė. Išėjęs iš lageryo, kartais piešdavo velykinius ar kalėdinius atvirukus, vaizduojančius okupuotą Lietuvą, tautinę simboliką. Buvęs politinis kalyns Vincas Garmus juos fotografuodavo, dauginio ir platino. Abu gerokai rizikavo. Saugumiečiai klausinėjo Žuko, ar jis nežinąs, iš kur tie atvirukai. Jie Stasį įtarė, bet įrodymų neturėjo.

Dirbdamas šachtų valdyboje, Žukas tuoj susisieko su Maskvoje esančiais knygynais ir „knyga-paštu“ užsisakė naujausius specialybės srities leidinius, juos vakarais studijavo, todėl šachtų mechanizmas gerai išmanė. Įvykus gedimui, tuoj pat ranka nubraižydavo sulūžusios detalės brėžinius, nurodydavo išmatavimus, kad remonto dirbtuvės gėdumus pašalintų. Žuko atmintimi ir sugebėjimais, su juo skaitėsi ir pavydėjo. Dirbdamas „Gipruglema“ institute, kartais ištisą dieną vaikščiodavo, nesėdėdamas prie braižymo lentos, kol apmąstydavo ir subrandindavo sprendimą, po to greitai braižydavo lapą po lapo. Kitiems darbuotojams, kurių dauguma buvo rusai ir žydai, toks darbo stilius buvo nesu- prantamas.

Regina Žukienė
(Bus daugiau)

• Tukstantis metų neatstoja vienos tiesos.
Armėnų patarlė

Stasys Žukas su žmona Regina Vilniuje 1997 m. Jis laiko savo pieštą paveikslą „Paštarija“.

Lietuviai politiniai kaliniai ir tremtiniai Vorkutoje 1956 m. Pirmasis iš kairės stovi S. Žukas.

„DRAUGO“ PRENUMERATŲ VAJUS 2000 METAIS

Vajus prasidėjo Pasaulio lietuvių centre Maironio mokykloje vasario 26 d. „Draugas“ buvo pristatytas mokiniams.

„Draugo“ dienraščio svarbus buvo mokiniams aiškinimas iš istorinės perspektyvos. Istorija yra mums visiems svarbi, todėl, kad mūsų seneliai ir proseneliai ją kūrė ir mums paliko šiandieną laisvą Lietuvą, mūsų kalbą ir kultūrą. „Draugas“ ir knygos tą istoriją kasdieną rekorduoją.

Be užrašytų įvykių mes nežinotumėm daug istorijos. Tai gi „Draugas“ yra svarbus įrankis pažinti praeitį ir kas mes esame.

„Draugo“ administratorius moksleiviams parodė grafo Tiškevičiaus kardą ir Napoleono Lietuvos septyniolikto pulko kareivio kepurę. Tie daiktai yra svarbūs ir žinomi mums todėl, kad apie tą Lietuvos dalinį Napoleono kariuomenėje yra parašyta knyga, surašytos visos kareivių pavardės. Tai mūsų proseneliai ir mus kalba. Tai todėl yra svarbus rašytas žodis.

Pastiprinti veiklą tarp jaunųjų skaitytojų „Draugas“ skelbia du konkursus. Jauniems išleidom spalvinimo knygelę ir konkurse kiekvienai klasei bus skiriami trys laimėtojai. Vyresniems davėm „Eglę, žalčių karalienę“ perskaityti ir mokiniai turės pakeisti legendos pabaigą taip, kaip jiems patiks. Piniginės premijos bus paskirtos laimėtojams „Draugo“ vasaros šventėje. Visą tą pristatymą filmavo Arvydas Reneckis ir šią savaitę rodyt Lietuvos televizijoje: ketvirtadienį, 7 val. vak., ir šeštadienį, 7 val. ryte, kanalas 23 (WFTB).

Televizijos programoje šią savaitę pamatysite mūsų jaunus skaitytojus, taigi kviečiame tėvelius, senelius ir gimusius — draugus pažiūrėti mūsų jaunosios kartos.

Taigi mūsų „Draugo“ vajus prašo jūsų užprenumeruoti „Draugą“. Naujiems skaitytojams tik 65 dol. Neseniai į JAV atvykusiems 30 dienų „Draugą“ siunčiame nemokamai. Prašom visų užsakyti „Draugą“ kaip dovaną savo artimiesiems.

Atsiminkime, kad be dienraščio ir televizijos lietuviškos programos mūsų lietuviškas pasaulis Amerikoje liks labai nežinomas.

Noriu padėkoti Eglei Novak, mokyklos direktorei, ir mokytojoms, kurios gražiai prisidėjo prie „Draugo“ pristatymo.

Labai ačiū Arvydui Reneckui ir Lietuvos televizijai už filmavimą. Taip pat noriu padėkoti Benardui Kordell ir jo žmonai už fotografavimą.

Valentinas Krumplis
„Draugo“ administratorius

Visos nuotraukos Bernardo Kordell

DRAUGAS
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Tai — Jūsų laikraštis!

Ir vėl galima užsiprenumeruoti
„DRAUGĄ“
papiginta kaina: tik už 65 dol. metams,
tik gyvenantiems JAV-se.

JAV naujiems skaitytojams — pirmas
mėnuo siunčiamas nemokamai.

Papiginimas tęsis iki liepos 1 d.

užsiprenumeruokite DRAUGĄ 13 mėn. mokėdami tik \$65.00

vardas/pavardė _____

adresas _____

miestas _____

telefonas _____

Atkarpą su mokesčiu siųskite
DRAUGAS Administracija • 4545 W 63rd Street • Chicago, IL 60629

LAIŠKAI IR NUOMONĖS

MOKĖKIME PAGERBTI VĖLIAVAS

Atėjo laikas pakartoti, kad su valstybės bei organizacijų vėliavomis reikia elgtis pagarbiai, parodyti joms deramą pagarbą. Galima manyti, kad prasišlenkama su vėliavos etiketu iš nežinojimo, todėl čia priminsiu svarbiausias taisykles. Štai pavyzdys, kaip reikia elgtis.

Brighton Parko LB apylinkės pastangomis š.m. vasario 20 d. buvo surengtas Lietuvos Nepriklausomybės šventės paminėjimas. Pasibaigus iškilmingajai daliai, pranešėjas pasakė, kad bus atliekama meninė programa. Užot pakviestų Vytauto Didžiojo šaulių rinktinę, kad išneštų scenoje sustatytas vėliavas, patys rengėjai pradėjo stumdyti vėliavas į kampus.

Rinktinės vėliavų tarnyba atsukėjo prie scenos ir taip vėliavos buvo pagarbiai išneštos. Pabrėžiui, kad vėliavos, ypač tautinės, yra įnešamos ir išnešamos su garbės sargyba. Kitaip pasiūlyti būtų pažeistas ne tik vėliavų etiketas, bet ir pagarba tautai ar organizacijai, kurios simbolis yra vėliava. Jeigu kurio minėjimo ar šventės rengėjai nežino pagrindinių vėliavos etiketo taisyklių, tai turi pasiklausti žinančių.

Juozas Gurevičius
Chicago, IL

PASTATYKIME HIMNO AUTORIŲ PAMINKLĄ VILNIUJE

1999.11.16-ją minėjome V. Kudirkos šimtąsias mirties metines. Liudna, kad ši data labiau buvo prisiminta išeivijoje, nei Lietuvoje.

V. Kudirka neeilinių gabumų asmenybė: gydytojas, publicistas, poetas satyrikas, vertėjas, muzikas, mūsų himno autorius. Deja, anksti išėjo Anapilin, nors per 11 metų aktyvaus darbo lietuvių baruose, jo palikimas ypač vertingas. Pažymėtinas jo redaguotas laikraštis „Varpas“, kurio dešimtmeciui V. Kudirkai parašė „Tautiška giesmė“, sukurė jai muziką. „Tautiška giesmė“ rašė jai labai pasiilgęs, karščiavęs. Ji, tarsi testamentas, išsinešio iš gyvenimo patrioto savajai tautai. „Tautiška giesmė“ vėliau tapo Lietuvos himnu.

Vilniaus medikų grupė įsteigė „Labdaros ir paramos fondą Vinco Kudirkos vardui įamžinti“. Mūsų tikslas iš Lietuvos ir užsienyje gyvenančių tautiečių suaukoti lėšų, jo mirties šimtmečiui pažymėti, pastatyti paminklą. Jeigu leis finansiniai ištekliai, įsteigime V. Kudirkos vardo premiją, kuri kasmet būtų įteikiama asmeniui, daugiausia pasidariusiam lietuvių baruose.

Labai būsim dekingi tautiečiams, gyvenantiems užsienyje, paaukojusiems pinigų mūsų tikslams įgyvendinti. Mūsų banko sąskaita valiuta Nr. 557089001, AB Vilniaus bankas, Vilniaus filialas. Čekių galima siųsti Julijai Solomakienai, Gedimino pr. Nr. 1, Sąjūdžio būstinė, 2002, Vilnius, tel. 224848. Platesnę informaciją galima gauti tel. 791779. Vilniuje.

Spaudoje bus skelbiamos asmenų, paaukojusių 500 ar daugiau dolerių, pavardės. Paaukojusių 10 ir daugiau tūkstančių dolerių, pavardės, kaip pagrindinių fondatorių, bus įamžintos V. Kudirkos paminklo specialioje lentoje.

Med. dr. Marija
Jackevičienė
Fondo steigėjų atstovė

DIDVYRĖ AR IŠSIŠOKĖLĖ?

Lietuvių spaudoje ir lietuvių visuomenėje yra daug rašoma apie ordinų įteikimą vasario 16-tos dienos proga dviejiems Lietuvos darbuotojams, kurie praėjusieji bendradarbiavo su okupantais. Nijolė Sadūnaitė, dalyvaudama prezidentūroje — aktų salėje, išdrišo pasakyti prezidentui: „Presidente, už ką žmonės sėdėjo kalėjimuose, kodėl apdovanojami budeliai, kurie kankino ir vėžė mūsų tautiečius į Sibiro mirties laagerius“.

Kai kurioje spaudoje, Nijolės Sadūnaitės pasakytą tiesą prezidentui, palaikyta išsišokimu — netaktu.

Daug kam teko skaityti apie N. Sadūnaitės kancias, kada ji KGB tardymo kambariuose ir teismuose drąsiai gynė tikėjimą ir nekaltų žmonių siuntimą į mirties stovyklas. Garbė jai, kad nepabogo pasakyti tiesos ir savo prezidentui, užaugusiam demokratiškame krašte.

Skaitant spaudą, susidaro vaizdas, kad kam bus įteikti Gedimino antro laipnio ordina, žinojo tik keli asmenys. Reikia manyti, kad, jeigu Nijolė Sadūnaitė būtų žinojusi iš anksto, kam bus teikiami ordina, nebūtų reikėję pareikšti protesto ordinų įteikimo metu.

Nijolės Sadūnaitės kantrybė išsilaikė, kada ordino stiepti buvo pakviestas Marijonas Misiukonis, tarnavęs tvalgubos viršininku KGB eilėse ir jo vadovaujami bendratyčiai kankino jį už demonstracijas Vilniuje 1987 metais. Nijolės Sadūnaitės drąsus žodis tebėra švyturys visiems, kurie myli laisvę ir tiesą.

Antanas Paukšolis
Chicago, IL

KVIEČIA ŠIAULIAI

Šiaulių kraštas ir vėl kviečia visus, po pasaulį pasklidusius, tėvynininkus, visus, kam artima šita žemė, jos miestai ir kaimai, upės ir girios, žmonės ir jų rūpestiai.

Siemet, 2000-aisiais, susitikiame birželio 15-ąją, kaip įprasta, Šiaulių dailės galerijoje (Vilniaus 245) ir tris dienas pabūkime kartu, pašvęskime tą laiką ir širdžių šilumą 5-ajam tėvynininkų sambūriui pažymėti didžiojo jubiliejaus metais. Šiaulių krašto tėvynininkų sambūris — nuolat vykstantis procesas, nes nuo pat pirmojo, įvykusio 1992 metais, daugybė tėvynininkų, net ir iš tolimiausių kraštų skambina, rašo laiškus, o ne iškentę ar reikalo vedami, ir atvažiuoja. Mus labai džiugina tie ryšiai, mums labai brangūs ir laukiami visi tėvynininkai, gyvenantys toliausiuose toliuose ir gretimuose kraštuose. Šiaulių krašte gimę ir užaugę, ir tie, kurie dar niekada nėra čia buvę, bet norėtų pabūti, pamatyti, susipažinti. Todėl prašytume pakviesti ir padėsininti atvykti į šių metų sambūrį visus, kas tik pageidautų.

5-ojo tėvynininkų sambūrio renginiai prasidės nuo gegužės 1 d.: numatoma surengti aktorius Laimono Noreikos meno kolekcijos parodą, įvyks maestro (tėvo ir sūnaus) Sondeckių koncertai, rašytojų V. Reimerio, S. Lipackio ir kt. kūrybai skirti vakarai, prof. V. Dargausio iš Šveicarijos mokslo darbų pristatymas — aptariamas. Būtų puiku, jeigu užjūriuose ir užsieniuose gyvenančių tėvynininkai turėtų galimybę atvykti nuo gegužės pradžios ir pabūti Šiaulių krašte ilgiau — pasivalgytume, kas per 10 metų pasikeitė mūm-

Don Varnas, Amerikos legiono posto nariai prie vėliavų Lietuvos Nepriklausomybės šventės paminėjime Maria gimnazijos salėje vasario 13 d. Minėjimą ruošė ALTO Čikagos skyriaus valdyba. Nuotr. Jono Tamulaučio

se, Lietuvoje, pasaulyje, būtų progų ir galimybių daugiau pabendrauti su Šiaulių visuomene.

Per 3 birželio vidurio dienas paskrajojime po Žemaitiją, pasitarsime, kaip pagraizinti Kurtuvėnų bažnyčią, aplankysime Telšius, Platelius, paviešėsime aristokratiškame Renavo dvare. Čia bus surengtas koncertas „Dvarų muzika sugrįžta ir sugrąžina“. Teks rasti valandą — kitą laiką nukakti į Kryžių kalną ir ten pasitarti, pabandyti išspręsti šios šventovės aplinkos civilizavimo klausimus.

Šiaulių krašto
tėvynininkų sambūrio
organizacinis komitetas

DAR VIENA NESAMONĖ TĖVYNĖJE

Vertiantis paskutiniam dvidešimtojo amžiaus dienos lapui, Lietuvos Radijo, Televizijos ir „Extra“ žurnalo darbuotojai paskelbė jų sudarytą šimtmečio žmonių sąrašą. Sąrašas didelis, net 1,854 pavardės, iš kurių šimtinė buvo įvertinta balsų skaičiumi.

Skelbiama, kad būtų 6,550 balsavusių. Pirmuoju įėjo dr. J. Basanavičius, gavęs per 30,000 balsų, toliau ejo A. Smetona, Vytautas Landsbergis, visi kiti: ir žemės bei oro sportininkai, ir Lietuvos vyskupai, ir Lietuvos okupacijų metų „didvyriai“ — vadai, ir t.t.

Koks buvo šio konglomeratiško sąrašo tikslas? Ir visuomenininkai — kultūrininkai, ir politikai, ir sportininkai — krepšininkai, ir lakūnai, ir su nuopelnais, ir su žala, padaryta Lietuvai — visi sukišti į vieno „šimtmečio žmonių“ sąrašą. Ar norėta vienus mažai vertus iškelti (pagal skaičių sprendžiant), o kitus ir labai vertus nuvertinti?

Ar galima daryti vertinimą tarp sportininko įmestų krepšių skaičiaus ir Mykolo Krupavičiaus įvykdytos žemės reformos Lietuvoje, kuri davė galimybę valstiečiui dirbti savo žemę ir žmoniškai gyventi?

Ar galima garbius asmenis, kaip vyskupą Sigitą Tamkevičių, prof. V. Landsbergį ir eilę kitų įrašyti į sąrašą kartu su Sniečkumi, Paleckiu ar Paulausku, ir jiems panašiais?

Ar R. Pakšas daugiau nusipelnė Lietuvai kaip istorikas, Adolfas Šapoka, ar Ed. Gudavičius, kurie duoda Lietuvai nemeluotą jos istoriją?

Skaudu daryti šiuos sugretinimus, bet reikia Tiesai šviesti. Manau, kad ne vienas, paskaitęs sąrašą, ar klausęs duodamų rinkimų rezultatų, galvojo, kad daugelis „šimtmečio žmonių“ sąrašo tikrai nenorėtų būti: vieni nesijaučia verti būti sąrašo, kiti gi jaučiasi netinkami būti lyginamųjų tarpe.

Žodžiu — sąrašas bevertis ir užgaulus.

Tokių nesamonių pas mus Lietuvoje „aišės“. Ir paskutinioji, kol kas, tai vasario 16 d.

medalininkai ir Lietuvos laisvės gynėjai, ir jos žolotojai, „apmokami“ už savo veiklą tuo pačiu ordinu.

Tauta nepateisinamai skaudžiai užgauta. Per ilgai gyvenama klaidose, kurios daug pridarė žalos Lietuvai.

Jadvyga Damušienė
St. Peterburg, FL

* Lietuva ketina derėtis su Kipru dėl dvigubo apmokėtinimo išvengimo sutarties taikymo. Kipras yra jau 20-toji valstybė, su kuria Lietuva rengiasi sudaryti tokią sutartį. (Elta)

* Sausio mėnesį Lietuvoje būsto, vandens, elektros, dujų ir kito kuro grupės prekių ir paslaugų kainos išaugo 9.3 proc., o specialistai spėjo, kad išlaidos būstui išlaikyti padidės 8 proc., elektros kainos — apie 10 proc., tačiau jos išaugo 30.2 proc. (Elta)

* Per ateinančius 3 metus spėjamas beveik visų Lietuvos maisto pramonės šakų augimas. Daugelis specialistų mano, kad, nepaisant pastarųjų metų nuopolių, pirmąjį išlikęs pieno perdirbamoji pramonė. (Elta)

A. † A.

LYDIA LUBERT

Gyveno Marengo, IL. Mirė 2000 m. vasario 25 d. 9:32 val. ryto, sulaukusi 84 metų.

Gimė Lietuvoje, Tauragės apskrityje, Vainuto kaime. Amerikoje išgyveno 35 metus.

Nuliūdę liko: sūnus Helmut Lubert, marti Irena, duktė Alma Fetting, žentas Augustas; anūkai: Silvia Libner, vyras Wade, Renata Lubert, Augustas Fetting, žmona Michele, Violetta Loewe, vyras James; proanūkai: Bekki Lubert, Wade Libner, Eric Libner, Michael Fetting; sesuo Berta Stonis, gyv. Zion, IL; sūnaitė Olga Peterat, vyras Kurtas, gyv. Vokietijoje.

Velionė Lydia buvo pašarvota sekmadienį, vasario 27 d. Becvar-Lack laidojimo namuose, 6541 S. Kedzie Ave. ir pirmadienį, vasario 28 d. nuo 2 v.p.p. iki 5 v.p.p. Religinės apeigos pirmadienį 7 val. vakaro Lietuvių Evangelikų liuteronų „Tėviškės“ bažnyčioje, 6641 S. Troy St., Chicago, IL.

Velionė Lydia bus laidojama antradienį, vasario 29 d., po 10 val. ryto pamaldų bažnyčioje, Tautinėse lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kvietame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: sūnus, duktė, anūkai, proanūkai, sesuo ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Lack & Sons. Tel. 708-430-5700.

Brangiai Mamytei

A. † A.

ELEONORAI BAREIKIENEI

mirus, jos dukroms — MARIJAI REMIENEI ir seselei MARGARITAI reiškiamė gilią užuojautą.

Aldona ir Antanas Lipskiai

A. † A.

ELEONORAI BAREIKIENEI

namo pas Viešpatį išėjus, jos dukroms — MARIJAI REMIENEI, JAV Krašto valdybos kultūros tarybos pirmininkei ir seselei MARGARITAI BAREIKAI. MICP, reiškiamė nuoširdžią ir gilią užuojautą.

JAV LB Kultūros taryba:

D. Anyšienė

V. Drupaite

R. Jautokaite

L. Petrauskaitė-Vanderstoep

A. Sakalaite

L. Venclauskienė

J. Žygas

DRAUGAS, 2000 m. vasario 29 d., antradienis

7

A. † A.

ENGELBERTAS ANDRIUŠIS

Mūsų džiaugsmo dienos žemėj baigias,
Bet kelionė mūsų nesibaigs.
Dieve, pas Tave mes eisim
Visą amžių tik abu kartu.

B. Brazdžionis

Gyveno Čikagoje. Mirė 2000 m. vasario 26 d., sulaukęs 86 metų. Gimė Anglijoje, Glasgovo mieste. Amerikoje išgyveno 50 metų.

Nuliūdę liko: žmona Marija Petrušaitytė, mirusio sūnaus Vytenio šeima, sūnus Edvardas, marti Astra, anūkai Justinas, Danius ir Renė; sesuo Regina Mickeviciene, vyras Pranas ir jų šeima; Lietuvoje brolis Algis, žmona Sofija ir jų šeima; krikšto sūnus Vytas Mickevicius; žmonos seserys Elena Pažerienė su šeima, Renata Žilionienė su vyru Česlovu ir šeima; mirusio žmonos brolio Vyto Petrušaičio žmona Birutė ir šeima.

Velionis priklausė Lietuvių Filatelistų draugijai.

A.a. Engelbertas pašarvotas vasario 28 d. nuo 3 iki 8 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės antradienį, vasario 29 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto Velionis bus atlydėtas į Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių Velionis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kvietame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: žmona, sūnus su šeima ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

A. † A.

EDA BRAŽENIENĖ SABATAUSKAITĖ

Mirė 2000 m. vasario 27 d. Gimusi 1922 m. sausio 30 d., Kretingoje.

Iš jos artimųjų Amerikoje liko: jos vyras Vilius, duktė Lyvia Marija Garsienė, vaikaičiai Darius Šarūnas, Linas Tomas, Gintautas Radvila ir provaikaitis Tirnan Šarūnas. Lietuvoje liko broliai Vytautas ir Eugenijus bei sesuo Dangerūta.

A.a. Eda mirė nuo lemtingo kraujo krešulio smegenyse ir širdies negalavimo sutapimo. Velionės pelenai bus laidojami Lietuvoje.

Jos draugai ir draugės bei pažįstami prašomi Velionę prisiminti maldoje.

Nuliūdę artimieji.

A. † A.

Sesuo M. AGNESINE DERING

Mūsų mylima Sesele mirė 2000 m. vasario 26 d., sulaukusi 84 metų.

I vienuolyną įstojo iš Nekalto Prasidėjimo parapijos, Chicago, IL. Vienuolyno įžaduose išgyveno 67 metus.

Pasiliko nuliūdę Šv. Kazimiero seserys ir artimieji giminės: sūnaitė Betty Dering iš Palos Hills, IL ir Midge Dering iš Los Alamos, N. M., taip pat dukterėčios ir sūnėnai.

A.a. ses. Agnesine pašarvota Šv. Kazimiero seserų vienuolyno koplyčioje, 2601 W. Marquette Rd. vasario 29 d., antradienį, nuo 1 v.p.p. iki 7 val. vakaro. Laidotuvių šv. Mišios antradienį, 7 val. vakaro.

Laidotuvės trečiadienį, kovo 1 d. 10 val. ryto Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Prašome dalyvauti laidojimų Mišiose ir pasimelsti už Seseles sielą.

Šv. Kazimiero seserys ir Dering šeima

Laidotuvių direkt. Lack & Sons

A. † A.

JURGIS POVILAITIS

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje. Mirė 2000 m. vasario 26 d., sulaukęs 85 metų.

Gimė Lietuvoje, Jurbarko apskrityje, Pašvenčių kaime. Amerikoje išgyveno 50 metų.

Nuliūdę liko: žmona Elena, seserys Marija, Marta, Emilija ir Birutė, brolis Augustinas, dukterėčios Nijolė, Irena, Auksė su šeimomis; pusbroliai Romas ir Alfredas.

Velionis pašarvotas antradienį, vasario 29 d. nuo 3 iki 6 v.v. Petkus Marquette laidojimo namuose, 2533 W. 71 St.

Laidotuvės trečiadienį, kovo 1 d. Iš laidojimo namų 9 val. ryto Velionis bus atlydėtas į Šv. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčią, kurioje 9:30 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jo sielą. Po Mišių a.a. Jurgis bus palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kvietame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidojimuose.

Nuliūdę: žmona, seserys, brolis ir kiti giminės.

Laidotuvių direkt. Donald M. Petkus. Tel. 800-994-7600.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ar žinote, kad jau Užgavėnės visai netoli? Kol kas dar negirdime, kad kas ruošų Mardi Gras ar kitą kokį šaunų užgavėnišką šurmuli, bet štai Brighton Parke, Mergeles Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijoje „Mardi Gras 2000“ vyks net dvi dienas — šeštadienį ir sekmadienį — kovo 4 ir 5 d. Bus skanaus maisto, žaidimų, visokių linksmybių, laimėjimų, muzikos... Parapijos klebonas Thomas Koys, seselės kazimierietės ir visa parapija kviečia visuomenę atsilankyti ir pasilinksminėti. Brighton Parko parapijoje kas sekmadienį aukojamos lietuviškos Mišios (10:30 val. r.), apylinkėje gražiai veikia Lietuvių Bendruomenė, nuolat vyksta įvairūs renginiai, tad parapija verta paramos.

Austėja Seliūtė bus apdovanota trečiąja premija, kurią paskyrė vertinimo komisija, perskaiciusi konkursui atsiųstus kūrinius apie mūsų tautos kultas skaudžiausiu Lietuvos istorijos metu. Premija, kurios mecenatas dr. Jonas Adomavičius, laureatei bus įteikta už kūrinių „Užverstų šulinių vanduo“, o įteikimas vyks Lietuvos nepriklausomybės atstatymo šventėje kovo 11 d. 6 val.v. Jaunimo centre. „Lietuvių balsas“ kviečia jus dalyvauti, bilietus į minėjimą ir į iškilmingą vakarienę prašoma užsisakyti iš anksto laikraščio įstaigoje, 2624 W. 71st St., Čikagoje, o daugiau informacijos — tel. 773-776-3399. Dalyvaukime Lietuvos laisvės kovotojų pagerbime!

Beverly Shores Lietuvių klubas rengia Tautos šventę — Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios — minėjimą šv. Onos bažnyčioje, Beverly Shores, IN. Minėjimas vyks kovo 5 d., sekmadienį. Šv. Mišias 12 val. aukos kun. Antanas Puchenski, vargonais gros muz. Vytautas Gutauskas. Po Mišių bus programa ir vaišės. Pagrindinis kalbėtojas — dr. Kazys Ambrozaitis. Meninėje programoje dalyvaus Meno mokyklėlės jaunimas. Kviečiame dalyvauti!

Užgavėnių blynais vaišinsime kovo 7 d. nuo 5 iki 8 val.v. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Bus: bulvinių blynų, blynų su mielėmis, varškės vyniotinių, spurgų ir kitų saldumynų. Kviečia PLC renginių komitetas.

Nuo kovo 14 d. kiekvieną antradienį vyks šokių pamokos (iš viso — šešios). Bus galima pasimokyti Vienos valso, lėto (anglų) valso, stilizuoto iškilmingojo trejnio ir kitų šokių žingsnių, laikysenos. Kviečiame visus, norinčius pakruti, pajudėti! Pamokos vyks Lemonte, PLC, 6:15-7:45 val. v. ir 7:45-9:15 val.v. Pamokų kaina vienam žmogui — 25 dol., porai — 45 dol. Pelnas skiriamas Meno mokyklėlei paremti. Smulkesnė informacija tel. 630-690-4051.

Kovo 5 d., sekmadienį, Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė rengia šaulių organizacijos ikūrėjo Vl. Pūtvio minėjimą, kuris prasidės šv. Mišiomis 10:30 v.r. Švč. M. Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje Brighton parke. Po to 12 val. Šaulių namuose (2417 W. 43 St.) pagrindinę paskaitą skaitys Šaulių sąjungos išeivijoje vadas M. Abarius, bus kiti pajauiriniai ir kavutė. Visi kviečiami dalyvauti. Ruošia VD šaulių rinktinės valdyba.

„Laiškų lietuviams“ jubiliejinė šventė įvyks balandžio 2 d. Jaunimo centre. 3 val.p.p. vyks šv. Mišios, programa prasidės 4 val.p.p.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje kovo 12 d., sekmadienį, 3 val. p.p., bus ypatingu būdu paminėtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dešimtmetis: bažnyčioje ruošiamos ekumeninės pamaldos, kuriose dalyvaus lietuvių evangelikų reformatų, evangelikų liuteronų ir katalikų dvasininkai bei tikintieji. Giedos jungtinis parapijos ir evangelikų liuteronų Tėviškės parapijos choras, kuriam vadovaus muz. Ričardas Sokas. Tai nuostabi proga akivaizdžiai parodyti Bažnyčios vienybės dvasią, lietuviško solidarumo ir tarpusavio bendravimo bei bendradarbiavimo gerą valią. Norime tikėti, kad šia proga gražioji Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčia bus sausakimša — atvykite ir iš toliau, ne vien apylinkių!

Vyresniųjų lietuvių centre, „Seklyčioje“, kovo 1 d., trečiadienį, 2 val. p.p. obuolinių blynų paragauti atvyks ne tik trečiadienio popietę lankytojai — čia susirinks ir Užgavėnių „kaukės“ — Kanapinis ir Lašininis, Raseinių Magdūtė bei kiti veikėjai, kad pasivaikšintų „Seklyčios“ gardumynais. Visi maloniai kviečiami ir laukiami (su kaukėmis ar be) atvykti ir linksmai praleisti popietę. Iki pasimatymo trečiadienį!

Bronius Naras, buvęs Lietuvių Skautų sąjungos Atlanto rajono vadas, savo laiške „Draugo savaitinio „Skautybės kelio“ puslapio redaktorei j.v.s. Irenai Regienei rašo: „Rajono vadijos nutarimu, man baigiant kadenciją, turiu progą pasveikinti Jus ir kartu paremti skautišką spaudą. Siunčiu LSS Seserijos ir Brolių Atlanto rajono 100 dol. auką. Linkiu Jums nepavargti ir toliau dirbti skautybės gerui“. „Draugo“ redaktoriams ir leidėjams malonu girdėti, kad organizacijos vertina joms skiriamas „Draugo“ skiltis, jas skaito ir tai išreiškia padėka bei parama laikraščiui. Nuoširdžiai dėkojame v.s. Broniui Narui, LSS Atlanto rajono vadovybei, skautams ir skautėms. Budėkite, skautybėje, kad lietuvių kalba ir spauda klestėtų ir toli nuo tėvynės gyvenant.

SKELBIMAI

• **Karaliaučiaus srities lietuviškų mokyklų paramai** per Mazosios Lietuvos Lietuvių draugiją Čikagoje aukoję: \$300 — Dr. Leo J. Trečiokas. \$50 — Antanas Girnius. \$25 — Jonas Vasys. \$10 — Elena Jasaitienė. \$5 — Apolinaras Bagdonas. Rėmėjams dėkojame. „Karaliaučiaus krašto lietuvių“, 1394 Middleburg Ct., Naperville, IL 60540-7011.

• **Lietuvos vaikams aukoję:** \$500 Ottilia Dee Baldwin, Crown Point, IN; \$50 Milda Matusz, Delran, NJ; \$30 Izabelė Stankaitienė, OH. Lietuvos vaikų vardu dėkojame geriešiams aukotojams. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 Str., Chicago, IL 60629.

• **Emile P. ir Claudia Labrico**, Miami, FL, remia 3 vaikus Lietuvoje. Pratešdami paramą kitiems metams, atsiuntę \$450. Dėkojame! „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 West 71 Str., Chicago, IL 60629.

Velykoms siunčiamas puokštė Lietuva per „TRANSPAK“ (Ištaiga Draugo pastate) Tel. 773 838 1050

PASAULIO LIETUVIŲ CENTRAS — MŪSŲ ANTRIEJI NAMAI

Šį Bronės Nainienės linkėjimą patvirtino didžiąją salę pripildę PLC nariai, su 3451 balsu susirinkę šių metų vasario 27 d. į Pasaulio lietuvių centro narių metinį susirinkimą.

Susirinkimui vadovavo ilgametis, sėkmingas PLC tarybos pirmininkas Rimantas Griškėlis, visus pasveikindamas ir pakviesdamas sugiedoti Lietuvos himną. Tylos minute buvo pagerbti visi mirusieji PLC nariai. Invokacijoje misijos kapelionas kun. Algirdas Palionkas, SJ, dėkojo Dievui už palaimą šį centrą sukuriant, jį išlaikant, prašydamas tos palaimos visiems šio centro darbuotojams ir ateityje.

Praėjusių metų PLC narių susirinkimo protokolas buvo priimtas narių plojimų.

Tarybos pirmininko pranešimas

PLC tarybos pirm. Rimantas Griškėlis pirmiausiai padėkojo visiems PLC rėmėjams, komitetams ir tarybos nariams, kurių septyni baigė kadenciją: Genė Rimkienė, Kęstutis Ječius, Povilas Kilius, Zenonas Mereckis, Romas Kronas, Vytenis Lietuvninkas ir Rimantas Griškėlis. Jiems buvo įteikti įremini padėkos lapai, vieną jų įteikiant ir sekretoriui Sigitui Miknaitiui. Padėkos lapai buvo įteikti ir PLC archyvo tvarkytojoms: Leonidai Kazėnienėi, Marytei Černiūtei ir Ramintai Sinkienėi. Dėkojo PLC komitetams: kultūrinių renginių — pirm. Bronės Nainienė; bendrų patalpų — pirm. Genė Rimkienė; PLC nuostatų — pirm. Vytenis Lietuvninkas; pastato priežiūros — pirm. Zenonas Mereckis; butų („condominium“) — pirm. Vytautas Germanas; ryšių su visuomene — pirm. Romas Kronas, vadovaujantis ir didžiajam „Bingo“

departamentui; lėšų telkimo — dr. Antanas Razma, jaunėnė; tūkst. antmečio — pirm. Alė Lieponienė. Ypatingas ačiū buvo pareikštas valdybos pirmininkui Kęstučiui Ječiui, posėdžių sekretoriui Sigitui Miknaitiui bei korporacijos sekretorei Danai Gylėnėi, izdininkui Algirdui Sauliui, buvusiam administratoriui Ignui Budriui ir naujai administratoriui Violetai Karalienėi.

R. Griškėlis 2000-ųjų metų tarybai ir valdybai siūlė tokius ateities užsimojimus: a) atlikti didžiosios salės pertvarkymą, b) naujų „condominium“ ar butų statybos plėtimą, c) labiau ryškinti, skelbti PLC „viziją“ — jos svarbą, d) toliau vykdyti paminklų sodo ir Ateities tako statybą, e) įeiti į Interneto tinklą ir e-mail. Užbaigdamas priminė šventių dovanas asmeniškajame gyvenime ir mūsų bendruomenėje. Dovana kiekvienam iš mūsų — lietuviška visuomenė, kurioje mes jaučiamės kaip savo namuose. Dovana — ši vieta. Pasaulio lietuvių centras. Koks būtų mūsų gyvenimas be šios vietos? Dovana — tai laimė būti čia dabar visiems kartu.

Valdybos pirmininko pranešimas

Šių metų kovo 19 d. pareigas bebaigias valdybos pirm. Kęstutis Ječius, visus pasveikinęs, padėkojo už tokių gausų atsilankymą metiniame PLC narių posėdyje. Kartu dėkojo visai valdybai ir tarnautojams už gerą pareigų atlikimą. Pranešė, kad nuo 1999 m. gruodžio 1 d. PLC administratore yra Violeta Karalienė. Jos padejėja yra Rasa Leitenantienė. Šeštadieniais lituanistinės mokyklos metu raštinėje dirba Lidija Šoliūnienė. Sąsąskaitą tvarko Dalia Povilaitienė. Centro tarnautojų prievazda

GRAŽI METINĖ ŠVENTĖ

2000 m. sausio 30 d., sekmadienį, įvyko Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos fondo (BALFo) Cicero skyriaus metinis susirinkimas ir kartu rudeninio vajeaus užbaigimo šventė.

Renginys prasidėjo 11 val. r. lietuviškais pamaldomis Šv. Antano parapijos bažnyčioje. Nors diena buvo šaltoka ir dulksnojo smulkus sniegas, į pamaldas susirinko ganėtinai didelis skaitis žmonių — vietinių ir svečių iš toliau. Kun. Kęstutis Trimakas aukoję šv. Mišias, skirtas Pal. arkivyskupo Jurgio Matulaičio mirties sukakčiai paminėti (J. Matulaitis mirė 1927 m. sausio 27 d.) ir pasimelsti už BALFo Cicero skyriaus gyvus ir mirusius narius — aukotojus. Turiningame pamoksle buvo pasakojama apie Palaimintą

asmenį, kuris siekė nugalėti blogį gerumu ir gerais darbais. Todėl pamokslininkas kvietė melstis ir už BALFo darbuotojus, nes BALFo tikslas — šelpti vargan patekusius, ir už tuos, kurie šalpai aukoja, artimo meilės vedami. Choras giedojo „Palaimintas Jurgi“ ir „Giesmė į Pal. J. Matulaitį“. Giesmės buvo parinktos choro pirm. Jonės Bobinienės, o paruoštos muz. Giedrės Kazakauskaitės - Nedveckienės. Sol. Laimutė Stepaitytė praturtino pamaldas, išpūdin-gai atlikdama „Ave Maria“ ir „Atsiklausus prieš altorių“, kurias vargonais palydėjo Marijus Prapuolenis. Mišių aukas nešė pamaldose dalyvavusi BALFo pirm. Maria Rudienė ir skyriaus pirm. Bronė Motušienė. Gelę prie arkivysk. J. Matulaičio paveikslą padėjo

BALFo Cicero skyriaus susirinkime prie užkandžių stalo (iš dešinės): M. Juknis, M. Bikulčiūnė, T. Strolia, F. Strolia ir kt. Nuotr. R. J. Rimkauskas

Pasaulio lietuvių centras yra išleisdamas lipduką, kurį galima įsigyti centro raštinėje ir dovanų parduotuvėlėje.

yra Romualdas Zavistauskas. Tarnautojai — Tautvydas Patamsis, Jūratė Simonienė ir Aleksandra ir Juozas Bubulai — Radzevičiai. PLC gyventojus maitina Nijolė Garbaliuskienė. Šildymo-šaldymo sistema prižiūri Ignas Navickas ir Zenonas Mereckis.

Buvo atlikti tokie PLC darbai:

1. Pakeista centro šaldymo įranga.
2. Didžiojoje salėje įmontuota rūkymo dūmų filtravimo sistema.
3. Užbaigta Maironio liutuanistinės mokyklos trijų klasių statyba ir tualetai rūsyje.
4. Nupirkta 9 pėdų fortepijonas Lietuvių fondo salei.
5. Romas Povilaitis padarė dar 5 stalus gegužinėms.
6. Užbaigti pietinės mūro sienos pataisymai.
7. Pasodinta nauja žolė gegužinių pievoje.
8. Pastatytas Partizano motinos paminklas.

PLC valdybą sudaro: sekretorė — Vida Jonušienė (iki 1999.12.31); izdininkas — Algirdas Saulis; pastato mechaninių-elektrinių sistemų prižiūrėtojas — Zenonas Mereckis; „Bingo“ direktorius — Romas Kronas; krautuvėlės „Dovana“ vadovė — Dana Gylienė; Kultūrinių renginių komiteto vadovė — Bronė Nainienė; narė įvairiems reikalams — Genė Rimkienė ir centro administratorė — Violeta Karalienė.

Finansai

Violeta Karalienė pateikė trumpą savo pareigų aptarimą ir dėkojo visiems už paramą ir patarimus. Ji yra PLC narė nuo jo pirmųjų dienų, centreėjusi mokytojos ir reikalų vedėjos pareigas.

Svarbiausios PLC finansinės jėgainės — „Bingo“ vedėjas Romas Kronas pasidžiaugė vis didėjančiu žaidimų pelnu PLC išlaikymui, tik apgailestavo jaunesnių talkininkų stoka, kviesdamas į „Bingo“ talką trečiadienį vakarais liutuanistinės mokyklos mokinių tėvus. PLC negali prarasti „Bingo“ dėl talkininkų stokos.

Kultūrinių renginių vadovė Bronė Nainienė linkėjo PLC būti mūsų antraisiais namais ir pagarbą išreiškė PLC steigėjams ir statytojams. Renginiai bei gaminiai 1999 metais centro izdui atnešė apie 43,000 dolerių pelno. Dėkojo visoms ir visiems, kurios ir kurie darbuojasi PLC renginių komitete, bei Partizano motinos paminklo statybos komitetui.

Plataus dėmesio sulaukė PLC izdininko Algirdo Saulio pranešimas. Per 1999 metus turėta 844,616.36 dol. pajamų ir 596,560.11 dol. išlaidų, liekant 275,056.25 dol. pelno. (1998 m. buvo: 784,706.75 dol. pajamų ir 716,789.50 dol. išlaidų, liekant 67,917.25 dol. pelno). 1999 metais daugiausia pelno atnešė: „Bingo“ — 137,557.79 dol., „Dovanėlės“ krautuvėlė davė 8,118 dol. pelno; Kalėdų mugė — 3,881 dol. pelno, Madų paroda — 3,408.70 dol. pelno, Naujų metų sutikimas — 12,610.53 dol. pelno, PLC vajai ir loterija — 35,682.19 dol. pelno. Izdas turi perskaiciuoti renginių komiteto sutelktą pelną. Didžiausios išlaidos yra atlyginimai („Payroll“) — 188,011.09 doleriai (1998 m. buvo 173,318.43 dol., o 1997 m. buvo 126,000 dolerių).

Visas Pasaulio lietuvių centro turtas pagal knygų vertę

1999.12.31 buvo 1,556,725.53 doleriai. PLC rinkos vertė dabar būtų bent 5 kartus didesnė.

Revizijos komisijos pirm. Algirdas Antanatis perskaitė patikrinimo aktą, skelbdamas, kad visa sąskaityba vedama tvarkingai ir tiksliai. Toks pranešimas gautas iš amerikiečių patikrinimo — CPA firmos, kuri kasmet tikrina PLC sąskaitybą.

Pagal pasiūlytus kandidatus aklamacijos būdu į PLC tarybą 2 metų kadencijai išrinkti: Rimantas Griškėlis, Juozas Kapacinskas, Povilas Kilius, Romas Kronas, Vytenis Lietuvninkas, Genė Rimkienė ir Vitalija Vasaitienė. Į revizijos komisiją išrinkti: Vytautas Jasinevičius, Aleksas Karaliūnas ir Liudas Šlėnys.

Diskusijose buvo iškeltas papildomų butų („condominium“) statybos klausimas. Dėl informacijos stokos tuo reikalu jokių nutarimų nepadaryta. Posėdis tęsėsi dvi valandas.

Bronius Juodelis

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo Kovo 11-osios minėjimas įvyks kovo 12 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre, Lemonte. Numatyta tokia programa: 11 val. r. Mišias Palaimintojo Jurgio Matulaitio misijos bažnyčioje aukos šios misijos kapelionas kun. Algirdas Palionas, SJ. Mišių metu parapijos choras giedos šiai šventei specialiai parinktas giesmes. 12:30 val. p.p. didžiojoje centro salėje himnus ves solistė Praurimė Ragienė, pagrindinę kalbą pasakys „Dirvos“ redaktorius dr. Jonas Jasaitis. Meninę dalį atliks muz. Ricardo Soko vadovaujamas vokalinis moterų ansamblis, deklamuos liutuanistinės mokyklos mokinės. Programai vadovaus Dainė Meilienė. Visi kviečiami šiame minėjime gausiai dalyvauti. Ruošia Amerikos Lietuvių tautinė sąjunga.

Olimpija Baukienė ir Algirdas Didžiulis.

Mišių skaitytoja akt. Irena Leonavičiūtė pakvietė visus į BALFo susirinkimą parapijos salėje. Ten jų laukė padengti stalai, papuošti gėlėmis, ir užkandžiais bei pyragaitiais, balfininkų paruošti bei iškepti. Prieš susirinkimo programą buvo suteikta proga pasisakyti Cicero lietuvių parapijiečių komitetui. Buvo kalbama opiuoju visų lietuvių tikinčiųjų reikalu, vykstant nesutarimams su klebonu dėl pakeitimo lietuvių pamaldų laiko iš 11 val. į ankstyvesnę rytmečio valandą.

Po to skyriaus pirm. B. Motušienė pradėjo susirinkimą, pasveikindama dalyvius ir pristatydama garbės svečius: BALFo pirm. Marią Rudienę, inž. Antaną Rudį, izd. Faustą ir Teresę Strolias, protokolų sekretorę Valeriją Čepaitienę, sol. Laimutę Stepaitienę, inž. Algirdą Stepaitį. Invokaciją sukalbėjo kun. K. Trimakas ir pakvietė visus bendrai maldai „Tėve mūsų“ — už BALFo šalpos rėmėjus. Tylos minute buvo pagerbti skyriaus mirusieji ir aukotojai. Po to skyriaus pirmininkė pranešė apie skyriaus veiklą, kurios tikslas yra lešų telkimas BALFo šalpai. Ypatingos pastangos yra skiriamos rudeninio vajeaus įvykdymui. Aukos buvo renkamos asmeniškai aplankant aukotojus bei krepiančius laiška. Praėjusių metų valdybą sudarė: Bronė Motušienė — pirm.; Algirdas Stepaitis — vicepirm.; Česlova Bačinskienė — sekr.; Algirdas Didžiulis — izd.; Juozas Mikulis — tvarkė kartoteką; Janina Skamienė — šeimininkė. Kont-

rolės komisija: Olimpija Baukienė, Stasys Bernatavičius ir Viktoras Motušis. Mirė keturi nariai — aukotojai ir tragiškai žuvo valdybos narė J. Skamienė. Aukos rinko visi valdybos ir kontrolės komisijos nariai bei talkininkai: Stasė Didžiulienė, Balys Novickis, Eleonora Radvilienė ir Raimundas Rimkus. Laiškų pasiūsta 58. Į juos atsiliepė 46 aukotojai. E. Radvilienė, be to, rinko drabužius ir kitokius daiktus. Supakavusi 17 siuntinių, pristatė į BALFo centrą, kad šie būtų pasiūsti į Lietuvą. Skyrius turi būrelį aukotojų, kurie kasmet aukoja po šimtinę ir daugiau. Bacino's restoranai aukėjo 400 dol. Buvo išvardinti visi būrelio aukotojai (21), įskaitant šio vajeaus naujus aukotojus — David Burbą bei Klemensą ir Anelę Žukauskus. Būrelio aukų suma — 2,706 dol. Viso su būrelio auka vajeaus proga surinkta 6,122 dol. iš 218 aukotojų. Visa suma, kaip visada, bus įteikta BALFo centro valdybai.

Pirm. Motušienė padėkojo aukotojams už dosnumą, o aukų rinkėjams už pasaukotą laiką ir pastangas aukas renkant. Padėkojo pamaldų ir šio susirinkimo programos atlikėjams, BALFo pirm. M. Rudienei ir inž. A. Rudziui bei kitiems centro valdybos svečiams už dalyvavimą skyriaus metinėje šventėje, „Draugui“ ir „Margučiai II“ už susirinkimo garsinimą, šeimininkei S. Žemaitienei ir talkininkams už maisto paruošimą, Racine kepyklai už pasaukotą duoną.

Po izdininko ir kontrolės komisijos pranešimų susirinkimas patvirtino naują valdybos

narį Albiną Mickų (vietoj mirusios J. Skamienės) bei visus dabartinės valdybos ir revizijos komisijos narius kitai kadencijai.

BALFo pirm. M. Rudienė pasidžiaugė, pamatiusi daug jaunų čiabuvių ir naujųjų ateivių iš Lietuvos. Ji kalbėjo apie tai, kaip Amerikos lietuviai BALFą sukūrė gelbėti Lietuvą, užplūdus raudonajam tvanui. Sovietai BALFo neileido. Tada pradėta ieškoti lietuvių kitur, ypač Vokietijoje, kur jiems buvo teikiamas maistas, drabužiai, o studentams — ir stipendijos. Lietuvoje mažai žinoma, kokia didelė pagalba buvo teikiama lietuviams tėvynėje ir Sibiro tremtyje. Šiandien lietuviai patriotai yra smerkiami, ir vyriausybė nepakankamai aprūpina partizanus ir tremtinius. Vykstant neteisėtam pasisavinimui, šalpa nesiunčiama per sveikatos ministeriją ar kitas institucijas, nes siuntiniai visgi „nusavinami“. Nesiunčiama nei krovininės dėtos (Montenieruose), nes neįmanoma kontroliuoti. Šelpiamos menkai įrengtos mokyklos, partipinant maisto, drabužių (pietų Lietuvoje) ir mokslo priemonių. JAV ambasadorius Lietuvoje Keith Smith, apvažiavęs Lietuvą, sakė, jog 40 proc. žmonių dar gyvena šemiau skurdo ribos. Daug žmonių žudosi iš nevilties. Rubai yra reikalingi, nes ne visus pasiekia iš Europos teikiama labdarė.

Mariai Rudienei buvo sugiedota „Ilgiausių metų“. Tuo ir baigėsi ši metinė šventė, įkvėpusi dalyviams atnaujintą nusiteikimą artimo meilės — šalpos veiklai. V. Motušis